

*60 Yıldır
Bir Ankara Markası*

Ayhan Kumas & Hazır Giyim

Mağaza : Ziya Gökalp Caddesi 14/A Kızılay – ANKARA Tel: 0312 430 55 99 430 56 16 Fax: 0312 431 05 43
İmalat : Tuna Caddesi No: 22 Yenışehir – ANKARA Tel: 0312 435 09 84 www.ayhanmagazalari.com

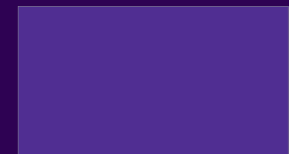
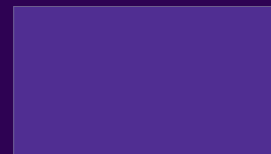
Yıl : 4

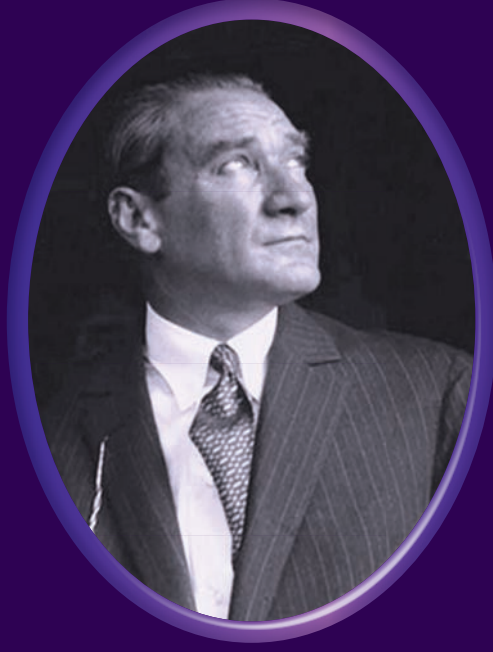
Sayı : 4

Mayıs 2013

dilderen

Çankaya Ayhan Sümer Anadolu Lisesi Yayın Organıdır.

“Her ulusun kendine özgü geleneği, kendine göre ulusal özellikleri vardır. Hiçbir ulus, ne kendini benzettiği ulusun aynı olabilir, ne kendi ulusal bütünlüğünde kalabilir, bunun sonucu hiç kuşkusuz düş kırıklığıdır.”

M. Kemal ATATÜRK

Çankaya Ayhan Sümer Anadolu Lisesi

Malazgirt Mah 931. Cadde No : 145 Dikmen / Ankara Tel : (0312) 478 56 74 – 478 56 75 Fax : (0312) 4787071
www.ayhansumeranadolu.meb.k12.tr

dilderen

Sahibi
Ayhan Sümer Anadolu Lisesi adına
Adil YAMAN
Okul Müdürü

Genel Yayın Yönetmeni
Suat DÜNDAR

Yazı İşleri Müdürü
Suat DÜNDAR

Yayın Kurulu
Suat DÜNDAR
Güneş TAPAN
Ayşenur NAZLI ÖZYURT
Şenay BİNGÖL ŞENBAY
Semra ÇAM
Mehmet ÖZEN
Taylan KAYA

Öğrenci Grubu
Başak ARAL
Deniz SAYGI
Gökmen BEŞİK
Görkem BEŞİK
Alperen ONAYCI
Gamzenur AYGÜN
Eylül AÇIKGÖZ
İrem NALBANT

Redaksiyon
Ayşenur NAZLI ÖZYURT
Güneş TAPAN
Şenay BİNGÖL ŞENBAY

Dizgi / Kapak / Grafik Tasarım
Suat DÜNDAR

Baskı
ANIL GRUP MATBAACILIK
Dikmen Caddesi No: 244 / P 13 - 14
Dikmen - ANKARA / TÜRKİYE
Tel : +90 (312) 483 63 53 - 482 75 45
Fax : +90 (312) 482 11 45
Basım Tarihi / Yeri
Mayıs 2013 / ANKARA

editör

Bazı şeyler paylaştıkça çoğalıyor ve anlam kazanıyor. dilderen'in dördüncü sayısını çıkarmanın heyecanını ve kıvancını siz okur severlerle paylaşıyoruz.

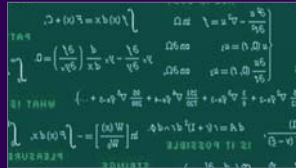
Bir okul dergisi olarak dilderen'in "farklı bir dergi" olduğunu söylüyor görüşlerini aldığımız okurlarımız. Ancak dilderen farklı bir dergi olabilmenin yanı sıra nitelikli bir dergi olabilmenin de kaygısını taşımakta. İyi olamamanın kötü olmayı gerektirmediğini biliyor. Gerek içerik gerekse biçim olarak her geçen yıl daha da gelişerek, zenginleşerek sizlere ulaşabilmek dilderen'in en büyük arzusu. Kürsüye yalnızca "söyleyecek bir sözü" olanların çıkabileceğinin bilincinde. Henüz genç bir dergi. Yaptıklarından çok yapmak istediklerini anlatma çabası içerisinde. İyiye, doğruya, güzele, sevgiye kısacası insana dair ne varsa içeriğini onlar oluşturuyor.

Bu sayısında bilim ve sanata olan tutkusunu sizlerle paylaşıyor. İçinde yaşadığımız evren ile içimizde yaşattığımız evreni yan yana koyuyor. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile teknolojik araçlar karşısında aldığımız risklere dikkatimizi çekmek istiyor. Gençliğin taşıdığı kaygılara ortak olmaya çalışıyor. Mezun olan öğrencilerimizin sevincine ve coşkusuna ortak etmeye çalışıyor bizleri. Genç şairlerimizi tanıştırıyor sizlerle. Zamanın, emeğin, erdemliliğin değerini bir kez daha vurguluyor.

Sevgiyle kalın.

suat düNDAR

başyazı Adil YAMAN	6	Önüm arkam sağım solum matematik Ertuğrul GÜLER	40
Geçip giderken Ayhan SÜMER	11	Radyasyon Semra ÇAM	42
Söyleşi Bünyamin BALAMİR	12	Sosyal bir sistem olarak okul Taylan KAYA	45
O'nu anlayabilmek Taylan KAYA	20	Toplumsal değişme Funda MUTLU	46
Şiir köşesi	22	Gençlik Gamze ÖNCÜ	48
Kampanya Suat DÜNDAR	24	Meslek seçimi Gamze ÖNCÜ	50
Orada bir galaksi var uzakta Mehmet ÖZEN	26	3 Kuşak Gamze ÖNCÜ	52
Kara delikler Mehmet ÖZEN	30	Engel atlama Nuray TETİK	53
24 saat 11 dakika Atike DEĞİRMENCİ	34	Mezunlarımıza	54
Hiç enerjiniz tükendi mi? Fatma GÜNGÖR	36	Okulumuzdan	58

Adil YAMAN
Okul Müdürü

Ayhan Sümer Anadolu Lisesine 2007 yılının nisan ayında kurucu müdür olarak atandığım gün meslek hayatımın 20. yılını yeni tamamlamıştım. İnşaatı bitme aşamasında olan okulumuzun yeni öğretim yılına hazırlanması ve gelecek olan yavrularımıza iyi bir eğitim ve öğretim ortamı sağlanması gerekmekteydi. Bir yıllık bir inşaat süresinden sonra okulumuz 2008-2009 öğretim yılında Anadolu Lisesi olarak Milli Eğitim Camiasındaki yerini alacaktı.

Sınav sonuçları açıklanmış ve okulumuzu kazanan 120 öğrencimiz belli olmuştu. Kayıt dönemi geldiğinde velilerimizin okula gelmeleri ve sıralar haricinde hiçbir donanımı olmayan okulumuzu beğenmelerini sağlamak benim için gerçekten zor olmuştu. Ama ne mutlu ki velilerimizle yapmış olduğumuz planlamayla, okullar açılmadan fiziki anlamda tüm ihtiyaçlarımızı tamamlamış, alt yapısını oluşturmuş ve tüm sınıflarımızı teknolojik imkânlarla donatmıştık. Artık tek hedefimiz vardı. Ayhan Sümer Anadolu Lisesini akademik anlamda başarılı bir okul yapmak. Bunun için yoğun çaba harcadık. Aramıza yeni katılan öğretmen arkadaşlarımızla el ele vererek yavrularımızın mutlu olabileceği bir ortam sağlamaya çalıştık. Velilerimizin de büyük desteğiyle bunu çok kısa sürede başardığımızı düşünüyorum.

Okulumuzu yaptırarak Milli Eğitim camiasına bağışlayan sevgili amcamız Ayhan Sümer Bey'in dediği gibi 'Yapmaya çalıştığımız işin en iyisini yapmayı 'kendimize ilke edindik. Ayhan Sümer Beyefendi ve sevgili eşleri Serpil Sümer Hanımefendi bizim, okulumuzun ve yavrularımızın en büyük şansı olmuştur. Onların rehberliği ve desteği ile yolumuza devam ettik. Okulumuza ve yavrularımıza en büyük desteği ve sevgiyi onlar verdiler. Her zaman arkamızda manevi bir güç olarak durdular ve bize yol gösterdiler. Kendilerine buradan okulumuz, öğretmenlerimiz ve yavrularımız adına tekrar şükranlarımı sunmayı bir görev kabul ediyorum. Bizim görevimiz bundan sonra da Ayhan Sümer Anadolu Lisesini en üst seviyelere çıkararak onlara bu şekilde teşekkür edebilmek olacaktır.

O günlerden bu günlere geldiğimizde artık meslek hayatımın 26.yılını bitirdim. Geriye dönüp baktığımda en güzel günlerimin ilk göreve başladığım Of Gülderen Ortaokulu ve son görev yerim olan Ayhan Sümer Anadolu Lisesinde geçtiğini söylemek hiçte zor değil. Gülderen Ortaokulunda göreve başladığımda öğrencilerimin gözünde gördüğüm aydınlığı yıllar sonra Ayhan Sümer Anadolu Lisesine kayıt için gelen yavrularımın gözünde de gördüm. Başlangıçlar ve sonlar insan hayatının en önemli zamanları. Bugün içimde büyük bir gurur var. Geçen 26 yıllık süre içerisinde her zaman öğrencilerimi sevmeyi, onlar için doğru olanı yapmayı kendime ilke edindim. Bazen onlara kızdığım sitem ettiğim anlar da oldu ama her zaman onlar için gereken neyse onu yaptım. Ayhan Sümer Anadolu Lisesi Oklu Müdürü Adil Yaman olarak bugün daha da gururluyum. Okulumuz bu yıl ikinci mezunlarını veriyor. Onlara dört yıl önce ne söz vermişsem tutmaya çalıştım. Velilerime ve öğrencilerime verdiğim tüm sözleri yerine getirdiğimi düşünüyorum. Onlar da beni mahcup etmediler. Sınavlar da gereken başarıyı sağladılar inanıyorum ki tıpkı geçen seneki gibi ikinci sınavda çok daha başarılı olacaklar.

Ayhan Sümer Anadolu Lisesinin okul müdürü olarak bu başarıyı sağlayan tüm öğretmen arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Yıllar içerisinde aramıza yeni katılan arkadaşlarımız olduğu gibi aramızdan ayrılan arkadaşlarımızda oldu. Hepsinin yolu ve bahtları açık olsun.

Sayın velilerimiz sizin yavrularınız oklumuza geldikten sonra dört yıllık süre içerisinde bizlerle oldular. Birçok gün biz onları sizlerden daha çok gördük. Onlara çoğu zaman sizlerden aldığımız maddi ve manevi desteklerle yol göstermeye çalıştık. Sizin desteğiniz bizim en büyük gücümüz olmuştur tüm desteklerinizden dolayı sizlere de teşekkür ederim.

Sevgili öğrencilerim sizler bizim bu dünyada ki en büyük sevinç ve gurur kaynağımızsınız. Sizlere bu yuvada her zaman doğru olmayı, dürüst olmayı ve birbirinizi sevmeyi öğretmeye çalıştık. Unutmayın ki hayatta en önemli değerler manevi değerlerdir. Bir gün geriye dönüp baktığınızda zamanın nasıl geçtiğin anlamakta zorlanacaksınız. O zaman sizlere kalan tek değer insanlar için yapmış olduğunuz güzellikler olacaktır. Ayhan Sümer Anadolu Lisesinden mezun olmanın farkını her zaman göstermek benim sizden bundan sonra istediğim tek görevdir. İnanıyorum ki Büyük Önder Atatürk'ün gösterdiği yolda ülkemiz ve geleceğimiz için daima çalışacaksınız. Unutmayın ülkemizin ve devletimizin teminatı sizlersiniz.

Ayhan Sümer Anadolu Lisesine devam eden yavrularım, sizin en büyük göreviniz teslim aldığınız eğitim meşalesini çok daha yükseklerle taşımak ve çok çalışmaktır. Ayhan Sümer Anadolu Lisesini ve ilkelerini toplum hizmetine sunmak sizin en büyük idealiniz olmalıdır. Bizim sizlere olan güvenimiz sonsuzdur.

Okul dergimizin dilderen'in dördüncü sayısında sizlerle sohbet edercesine bir şeyleri paylaşmak çok güzel bir duygu. Öncelikle bu imkânı sağlamak için çok çalışarak dergimizin her yıl yayınlanmasını aksatmadan sürdüren resim öğretmenimiz Suat Dünder'a teşekkür etmeyi kendime bir görev kabul ediyorum. Bu tür çalışmaların ekip ruhuyla yapıldığında çok daha başarılı sonuçlar verdiği bir gerçektir. Bu manada da dergimizin yayınlanması için çaba gösteren tüm öğretmen öğrenci ve velilerimize teşekkür ederim.

Her yazının bir sonu vardır. Önemli olan sonların güzel olmasıdır. Ben tüm Ayhan Sümer Anadolu Lisesi Ailesine sağlıklı ve mutlu yaşamlar diliyorum. Yeni sayılar da görüşmek dileğiyle esen kalın.

Yapımı 2008 yılında tamamlanarak, ilk kez 2008/2009 eğitim ve öğretim yılında öğrenci kaydı alan Çankaya Ayhan Sümer Anadolu Lisesi, ilk mezunlarını 2011/2012 eğitim ve öğretim yılında verdi. Halen 4 adet 9. sınıf, 2 adet 10. sınıf, 4 adet 11. sınıf ve 4 adet 12. sınıf olmak üzere toplam 14 şube ile eğitim ve öğretimine devam etmektedir.

Eğitim ve öğretimin kilit noktası olan sınıf ortamları, öğrenme etkinliklerinin en etkili ve verimli bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla yönelik olarak biçimlendirilmiştir. Öğrencilerimizin bilgiye en kolay ve en hızlı şekilde ulaşip değerlendirmesine olanak sağlayacak teknik donanımlar ve demokratik bir öğrenme ortamı, geleceğimiz olan öğrencilerimizin öğrenme isteklerini artıran bir niteliktedir.

15 adet bilgisayara sahip olan bilgisayar laboratuvarı ders saatlerinde ve ders dışı saatlerde öğrencilerimizin ve öğretmenlerimizin araştırma ve çalışmalarını yürütebilecekleri bir ortam sağlamaktadır.

Öğrencilerimizin yeteneklerini ortaya çıkarmak ve geliştirmek işlevinin yanı sıra, onlara sanatsal duyuş ve düşünüş ortamı sağlamak amacıyla oluşturulan resim odası, düşünsel ve sanatsal üretimin verimini en üst düzeye çıkarma ilkesini benimsemiştir.

Dersleri deneylerle ve interaktif konu anlatımlarıyla işleme olanağı, öğrencilerin konuları daha etkili ve kalıcı olarak kavramalarında büyük öneme sahiptir. Deneyler yoluyla elde ettikleri birikimleri değerlendirerek, her yıl sonunda yapılması düşünülen bilimsel proje yarışmasına hazırlanmaları hedeflenmektedir.

Yaparak ve yaşayarak öğrenme anlayışının temel alındığı laboratuvar çalışmalarında, öğrencilerimizin, öğretmenleri rehberliğinde hazırlayıp sunduğu deneyler, onları bilimsel düşünme ve araştırma yöntemlerine özendirme ve yönlendirmede etkili olmaktadır.

Her türlü temizlik ve hijyen kurallarına uymanın ön koşul olduğu okul yemekhanesi aynı anda 120 kişiye hizmet vermektedir.

misyonumuz

Cumhuriyetin temel niteliklerine bağlı,
evrensel değerlere sahip,
insan sevgisini temel alan,
yaşama ve hedeflemiş olduğu yüksek öğretim programına hazır
bireyler yetiştirmek.

vizyonumuz

Ülke geleceğini şekillendirecek,
bilimsel düşünceyi rehber edinmiş,
üretken ve çözüme odaklı bireylerin yetiştirilmesinde
öncelikli olarak tercih edilen bir kurum olmak.

temel değerlerimiz

Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı olmak.
Şeffaf, güvenilir ve iletişime açık olmak.
Sistemli, planlı ve kararlı olmak.
Yenilikçi yaklaşımlara ve önerilere açık olmak.
Mükemmeli aramak ve değişimlere hazırlıklı olmak.
Özverili ve hoşgörülü ancak sorgulayıcı olmak.
Tam katılımcı ve paylaşımcı yöntemlerle çözümler üretmek.
Öz disiplin anlayışına sahip olmak.

geçip giderken

80'li yaşları devirdiğim bu günlerde kendi kendime kalıp, bu kadar zamanın nasıl geçtiğine baktığımda, hayatta en değerli şeyin zaman olduğunu, onun çok iyi kullanılması gerektiğini düşünürüm.

Gençliğimizde ve okul yıllarında bize hayat çok uzun ve hiç bitmeyecekmiş gibi gelir. 60-70-80 yaşları hiç düşünmeyiz, hayal bile etmeyiz.

Hayata atıldıktan sonra onar yıllar su gibi geçer ve birden kendimizi yaşlı sınırında buluruz. Önemli olan bu yılları çok iyi kullanarak saygın, onurlu, üreterek, eserler bırakarak geçirmek ve geçmişimizden pişmanlık duymamaktır.

Bizler ülkemizin yokluk yıllarının çocuklarıyız. Hayatlarımız mücadele ile geçti. Birçok zorlukları aşarak ülkemize, büyüklerimize, küçüklerimize yararlı olduk.

Bu yıl ikinci mezunlarımızı verdiğimiz beşinci yılımızda, diploma töreninde ne kadar doğru bir iş yaptığımızı, gözlerim yaşararak izledim. Hayatta en güzel ve doğru işin insana ve eğitime yatırım olduğunu mutlulukla izledim.

Anadolu Lisemiz, siz değerli öğretim kadromuz, velilerimiz, azimli, çalışkan ve inançlı gençlerimizle Ankara'da seçkin bir yer edindi. Sizleri candan kutluyorum.

Dilderen dergisi dördüncü sayısını çıkarırken bana da birkaç satır yazmama sebep olan değerli yöneticilere candan teşekkür ediyorum.

Daha yaşadığım yılları, tecrübelerimi, anılarımı ve ülkemizin, Ankara'nın dünü bugünü hakkında sayfalarca yazabilirim. Ancak bu yazılarım nasihat ve yol gösterici olacaktır. İhtiyar ve nasihatçi biri olmamak için yazılarıma son veriyorum.

Dilderenin beşinci sayısında buluşabilmek üzere sizlere hoşça kalın diyorum.

Ayhan SÜMER

söyleşi

binyamin balamir

“Sanat insanın yüreğinde yeşerip büyüyen bir şeydir. Eğer orada bir şeyler varsa ortaya çıkar.”

- Sizce “resim yapmak” aslında ne yapmak demektir?

Resim yapmak bir yolculuğa çıkmak gibidir. Ancak yolun nerelerden geçeceği ve nerede biteceğini başlangıçta kestirmek pek mümkün değildir. Sanat duygusal ve düşünsel bir yol çizmekle ilgilidir. Resim ise onun biçimlendirilmesidir. Resim yaparken yeni bir dünya kurmaya çalışıyorsunuz. Bunu yaparken de ta yüreğinizin derinliklerinden gelen seslere kulak veriyorsunuz. Sanat insanın yüreğinde yeşerip büyüyen bir şeydir. Eğer orada bir şeyler varsa ortaya çıkar. Duygusal kırılmaların önemi çok büyüktür. İç dünyanın özgün bir şekilde ortaya konması, yeni bir dünya yaratabilme süreci söz konusudur.

Pek çok kimsenin sandığı gibi resim dinlendirici, eğlendirici, keyif verici bir etkinlik olmayıp zihni oldukça zorlayan bir şeydir. Hayal gücü ile ilgilidir. Söz gelimi matematiksel bir soruyu, denklemi belirli bir formül veya yöntemi öğrenerek çözebilirsiniz. Ancak önünüze boş bir tuval konulduğu zaman bambaşka bir düşünsel-zihinsel sürecin içine girersiniz.

“Sanatın yüreği yöresel, dili de evrenselidir. Sanatçı olmak evreni, dünyayı, kişileri, olayları her şeyi sorgulayan bir duyarlılığı gerektirir.”

BİYOGRAFI

1953 yılında Çorum’da doğdu. 1978 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümünden mezun oldu. 1985’te yüksek lisans çalışmalarını tamamladı. 1987’de Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Resim Bölümü Öğretim Üyeliği’nden Temmuz 2005’de emekliye ayrıldı. TOBB ETÜ Güzel Sanatlar Fakültesi yarı zamanlı öğretim üyesidir. Uzmanlık alanı Temel Sanat Eğitimi, Desen ve Resimdir.

Yurtiçi ve yurtdışı koleksiyonlarda, bazı müzelerde resimleri bulunan Balamir, çeşitli sanat dernekleri üyesidir. 44 kişisel sergi açmış; yurtiçi ve yurtdışı grup, yarışmalı ve bazı bienal kapsamında 395 sergiye katılmış, 21 ödül kazanmıştır. Ayrıca “Suya Çizilmiş Resimler” (Aydın Kitap Yayınları-1996), “Sanat Eğitiminde Özgürlük ve Özgürlük” (Kültür Bakanlığı Yayınları-1999), “Anılarda Düşünceler” (Mutlu Son Yayınları-2010) “Yağmur Yağıyordu” (Barış Kitabevi Yayınları 2012) isimli kitapları bulunmaktadır.

Ülkemizin çok yönlü sanatçılarından olan Balamir, resimlerini, insan-doğa-yaşam üçgeninde nesne-mekân ilişkileri ile ışık ve rengin arandığı soyut ve somut arası fantastik yolculuklar olarak tanımlamaktadır.

ÖDÜLLER

- 1984 Yunus Emre Resim Yarışması, Mansiyon
- 1984 Bolu Resim Yarışması, İkincilik Ödülü
- 1984 Devlet Resim ve Heykel Sergisi, Mansiyon
- 1985 Yunus Emre Resim Yarışması, Ödül
- 1985 Mersin Uluslararası Festival ve Fuar Resim Yarışması, Mansiyon
- 1985 TPAO Atatürk 4. Resim Yarışması, Ödül
- 1985 Zonguldak 100.Yıl Resim Yarışması, Ödül
- 1985 Devlet Resim ve Heykel Sergisi, Mansiyon
- 1988 Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü “Spor” Konulu Resim Yarışması, Mansiyon
- 1991 Kültür Bakanlığı Yunus Emre Sevgi Yılı “Sevgi” Konulu Resim Yarışması, Mansiyon
- 1991 Kültür Bakanlığı Mevlana Resim Yarışması, Mansiyon
- 1992 Adana Çimento Sanayi Resim Yarışması, Mansiyon
- 1992 Antalya Valiliği Resim Yarışması, Üçüncülük Ödülü
- 1992 Ordu İli Resim Yarışması, İkincilik Ödülü
- 1992 Kültür Bakanlığı “Mevlana” Resim Yarışması, Üçüncülük Ödülü
- 1992 Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü Resim Yarışması, Birincilik Ödülü
- 1996 Ankara Üniversitesi Resim Yarışması, Mansiyon
- 2004 Hasanoğlu Beşinci Sanat Festivali, Onur Ödülü

söyleşi

“Bireysel amaçlar sanat üretmek için yeterli değildir. Bireysel amaçlar ve çıkarlar için yapılan resimlerin nerede başlayıp nerede ve nasıl biteceği önceden bellidir.”

- Siz sanatçıyı nasıl tanımlıyorsunuz?

Sanatın yüreği yöresel, dili de evrenselidir. Sanatçı olmak evreni, dünyayı, kişileri, olayları her şeyi sorgulayan bir duyarlılığı gerektirir. Sanatçı bir bilim adamı gibi araştırmacı olmak zorundadır. Bilim adamı yeni bir şeyler bulur ve dünyaya yön verir. Sanatçı da estetik bir yaklaşım ve kişisel duyarlılıkla dünyaya estetik ve insancıl bir yön verme çabası içinde olan kişidir.

Resim yapan vardır, ressam vardır, bir de sanatçı vardır. Her resim yapan sanatçı değildir. Bu, neden resim yaptığınızla da ilgilidir. Belirli kesimleri, anlayışları, yaklaşımları ölçüt alan ve yalnızca bu ölçütlere hitap etme kaygısıyla yapılan şeyler sanat olarak adlandırılmaz. Bireysel amaçlar sanat üretmek için yeterli değildir. Bireysel amaçlar ve çıkarlar için yapılan resimlerin nerede başlayıp nerede ve nasıl biteceği önceden bellidir.

- Sanat eğitimi nasıl bir eğitimidir?

Sanat eğitimi yalnızca belli tekniklerin, bilgilerin ve yöntemlerin öğretilmesi değildir. O düşünsel ve zihinsel faaliyetlerin geliştirilmesiyle ilgili bir eğitimidir. Sanat

eğitimi, insanı insan yanıyla buluşturan bir eğitimidir. Sevgiyi, saygıyı, hoşgörüyü, empati yapmayı, güzel bakmayı ve olumlu düşünmeyi geliştiren, yaşamı renklendiren ona yeni anlamlar kazandıran bir etkinlikdir. Sanatın ve sanat eğitiminin kazandıracığı birikimi bir başka eğitimle ya da metotla kazandırmak mümkün değildir.

- Ülkemizdeki sanat eğitimi hakkında ne düşünüyorsunuz, yeterli buluyor musunuz?

“Sanat Eğitimi” vardır, “Sanat Yoluyla Eğitim” vardır, “Sanatçı Eğitimi” yoktur. Bizim okullarımızda yapılan sanat yoluyla eğitimidir. Sanat eğitimi alanında yeterli alt yapıya sahip değiliz. Bir anlamda taşıma suyla değirmen döndürmeye çalışıyoruz. Sanat eğitimi yalnızca sanatçı olmak için alınan bir eğitim değildir. Nasıl ki okullarda, ileride matematikçi, tarihçi, kimyacı ya da felsefeci olmayacağı halde gençlere bu derslerin okutulması gerekiyorsa, sanat derslerinin de aynı şekilde gereği gibi okutulması zorunludur. Söz gelimi fizikçi olmayı düşünmeyen birisinin belki de fizik okumasına gerek olmayabilir. Ama fizikçi olmayı düşünsün ya da düşünmesin sanat eğitimi mutlaka

almalıdır. Gelişmiş ülkelere baktığımızda okullarda üç dört saatlik matematik gibi derslerin yanı sıra üç dört saat de resim, müzik gibi sanatsal derslerin olduğunu görüyoruz. Yine bu ülkelerde müze ve galerilerin tıklım tıklım olduğunu, önlerinde kuyrukların oluştuğunu görüyoruz. Ancak gelişmemiş ülkeler bu konulara oldukça uzak kalmaktadır. Avrupa’da bir işçi, garson ya da bir başka meslekteki herhangi bir insan ile örneğin Picasso’nun bir resmi üzerine ya da bir başka sanatçının bir eseri ile ilgili sohbet edebilirsiniz, ancak ülkemizde ne yazık ki tahsilli kişilerin pek çoğuyla bile

böyle bir sohbet edemezsiniz. Çünkü bilmezler sanatı.

- Okullarımızda okutulan resim ve müzik gibi sanat dersleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Süre olarak oldukça kısıtlı buluyorum. Resim, müzik gibi sanatsal derslerin yerine başka derslerin artırılmasının bir süre sonra bu derslerde de başarının düşmesine yol açtığı bilimsel araştırmalarla ortaya konulmuştur. Bu araştırmaların sonucunda sanatsal derslerin artırılması yoluna gidildiğinde diğer derslerdeki başarının tekrar arttığı da kanıtlanmıştır. Bunu herkes biliyor ama bilmiyormuş gibi davranıyor. Bu örneğim gelişmiş bir ülkedendir.

Ülkemizde adli vakaların veya kanunsuz eylemlerin yoğun olduğu bölgelerde polis sayısı arttırmak, güvenlik önlemlerini arttırmak gibi yöntemlere başvuruluyor. Bunlar belki zorunlu ama tam bir çözüm değil. Japonya’da bu tür adli vakaların yoğun olduğu bir bölgede resim, müzik, tiyatro vb. sanat eğitim veren halk okulları açılıyor ve 15-20 yıl içerisinde o bölgede hiçbir adli, polise bir olayın kalmadığı görülüyor.

- Sizce sanatsal ve kültürel gelişimi tehdit eden şeylerin başında neler gelmektedir?

Pek çok tehdit var. Ancak özentî ve taklit, sanatı ve toplumları tehdit eden en büyük tehlikelerden biridir. Bu topraklarda yaşamaktan gurur duyuyorum. Ancak insan kalitemizi yükseltememiş olmak beni çok üzüyor ve rahatsız ediyor. Bu topraklarda yetişen çok büyük değerler var. Tüm yaşamı ve kaynağını “Kim olursan ol gel” ve “İncinsen de incitme” şeklinde iki cümle ile açıklayabilen Mevlana ve Hacı Bektaş-ı Velimiz var.

söyleşi

13. yüzyılda aydınlanmanın öncüsü sayılan Fransız Voltaire “Düşüncelerine karşıyım ama düşüncelerini savunma özgürlüğünü destekliyorum” diyor. Yabancı bir kaynaktan Voltaire’ in, bu düşünceyi Hacı Bektaş-ı Veli’den aldığını okumuştum. Ancak bu kültürü gereği gibi yaşatamadık. Dünyada “tek” olan müzisyenlerimiz, şairlerimiz, yazarlarımız vardı. Bunları çağdaş anlamda vitrine getirmeyi beceremedik. Yok, ettiğimiz bu kültürü ve değerleri şimdi batıdan almaya ve yerleştirmeye çalışıyoruz. Bu kültürü yaşatabilseydik bugün demokrasi, insan hakları vs. diye çırpınıp durmamıza gerek kalmayacaktı. Sosyal hayatımızı batılı ülkeler gibi düzenlemeye çalıştık, ancak kültürel ve insani değerlerimizi ihmal ettik. İkisi arasında gereği gibi bir denge kuramadık. Atatürk’ün kendi değerlerimize evrensel boyutta saygınlık kazandırma mücadelesi ve çalışması onun en önemli politikalarından biriydi. Bugün de sayıları az da olsa çok ciddi sanatçılarımız, yazarlarımız var. Ancak bu yazarlarımızın örneğin batı dillerine çevrilmiş eserleri o ülkelerde beklenen etkiyi oluşturmuyor. Zira kültürel farklılıklar, söz gelimi mizah anlayışındaki farklılıklar ve duyarlılıklar bile buna izin vermeyebiliyor. Dünyanın pek çok ülkesinde pamuk tarlaları ve pamuk işçileri var. Ancak bunları Yaşar Kemal gibi özgün ve evrensel bir dille anlatabilen, yazabilen olmamıştır. Konu evrensel duyarlılık ve anlayışla ilgilidir. Yaşar Kemal, Çukurova’yı olağanüstü bir dille, içtenlikle anlattığı için Yaşar Kemal olmuştur,

“Sanatta doğallık, içtenlik, saygı ve saygınlık çok önemlidir. Ancak bunun ön koşulu sanatçının kendi sanatında, inancında, düşüncesinde samimi olmasıdır. Düşünce, inanç, yaklaşım ve sanatında kendisine bile samimi ve dürüst olmayan bir insanın sanatçı olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.”

- Özgün olmak ne demektir?

Sanatta doğallık, içtenlik, saygı ve saygınlık çok önemlidir. Ancak bunun ön koşulu sanatçının kendi sanatında, inancında, düşüncesinde samimi olmasıdır. Düşünce, inanç, yaklaşım ve sanatında kendisine bile samimi ve dürüst olmayan bir insanın sanatçı olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Ortaya koyduğu düşünce, inanç, yaklaşım ne olursa olsun, katılalım ya da katılmayalım yine samimiyet öncelik taşır. Özgünlük bu noktadan sonra gelir. Resim yaparken sanatçıların kullandıkları yöntem, teknik hatta üsluplar bile benzerlik gösterebilir. Ancak kendi kişisel ve toplumsal kültürel

değerlerini ortaya koyanlar özgün ve evrensel bir eser üretebiliyorlar.

Batının bin yıllık bir geçmişe dayanan geleneğinden ortaya çıkmış bir sanat eserinin “benzerinin” bizde üretilmesi modernlik veya çağdaşlık olarak değerlendirilemez. Hiçbir kültürel birikime dayanmayan, yalnızca biçimsel benzerlik gösteren kopyadan öte gidemeyecek olan bu “eserler” ancak çok sığ düşüncelerde yer bulabilir. Yıllardır çağdaşlık adına yapılan bu taklitçiliği savunanlar da sonunda bu yanlışlarını görmeye başladılar.

Sanat ile iç içe olan sanat eğitiminden geçmiş bir toplumda, vahşet, canilik, olumsuz bir olay tarih boyunca görülmemiştir. Çünkü bu tür olay ve kişiler sanat eğitiminden geçmiş bir toplumda barınamazlar. Çünkü sanat, insanı, doğayı sevmeyi öğretir. Sanat dünya barışını sağlamada en etkili yoldur.

Dışımızdaki dünyanın yapay etkilerinden ne kadar sıyrılıp arınabilirsek o derece özgün olabiliriz. Bu yıllar sonra yaptığım bir tespit.

Bizim temel sorunlarımızdan birisi de çağı yakalayamamaktır. Osmanlıdan başlayarak bunu tam anlamıyla bir türlü gerçekleştiremedik. Çağı yakalayamayan toplumlar sorunlarını teşhis ve tedavide yetersiz kalırlar. Bu da sosyal-ekonomik ve kültürel pek çok sorunu beraberinde getirir. Bir anlamda yok olmanın başlangıcıdır. Yarı cahillik bizi tehdit eden en büyük tehlikelerden birisidir. Cahil, cahil olduğunun;

aydın da aydın olduğunun bilincindedir. Ancak her ikisinin arasında bir şey olmak pek çok sorunun kaynağı durumuna geliverir.

İki çeşit biz varız: Birisi yüzüne bir maske takıp günlük yaşamını sürdüren biz, diğeri ise maskeyi çıkarıp kendi iç dünyamızda yaşayan biz. Eğer maskeleri hiç kullanmadan, doğal ve samimi bir yaşam ortaya koyarsak, ki bunu başarabilen çok az kişi var, daha güzel bir dünya oluşturabiliriz.

Her çağın kendine özgü sorunları olduğu gibi, her çağın kendi “Rönesansı” ve de sorunlarının çözüm yollarının da var olduğunu düşünüyorum. Sanat ile iç içe olan sanat eğitiminden geçmiş bir toplumda, vahşet, canilik, olumsuz bir olay tarih boyunca görülmemiştir. Çünkü bu tür olay ve kişiler sanat eğitiminden geçmiş bir toplumda barınamazlar. Çünkü sanat, insanı, doğayı sevmeyi öğretir. Sanat dünya barışını sağlamada en etkili yoldur.

- Politika ve politikacılar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Sanat politikalar üstü bir olgudur. Ancak politik izler taşıyıp mesajlar da verebilir. Politikacıların da mutlaka sanat eğitiminden geçmiş olmaları gerekir. Bu şekilde, izleyecekleri yolun daha sağlıklı olacağını düşünüyorum. Zira sanat eğitimi sayesinde çok daha derin bir demokrasi kültürüne erişmek mümkündür. Pek çok ülkedeki politikacı ve devlet adamlarının söz gelimi karikatürler başta olmak üzere sanat eserlerine konu olmaları ve bunu hoşgörü ile karşılamaları onların bu eğitimi ve kültürü almış olmalarından kaynaklanmaktadır. Bu eğitimi ve kültürü almamış bir politikacının sanat ve sanat eğitimi konularında sağlıklı kararlar almasını beklemek anlamsızdır.

- Bir sanatçı olarak kendinizi ve sanat yaklaşınızı nasıl tanımlıyorsunuz?

Evrensel bir dünya görüşüne sahip, bütün insanları seven, objektif, gerçek bir sanatçı olmaya çalışan birisiyim. Hareket noktam insan – doğa – yaşam. Resimlerimde zaman kavramı da önemli. Duvarları süsleyecek değil, dünyayı güzelleştirecek resimler yapma yolunda çok uzun yılları geride bıraktım.

- Resim sanatı ile ne zaman ve nasıl tanıştınız?

Resim sanatı ile ilk kez ciddi anlamda lise yıllarımda resim öğretmenim Münir Özyalçın ile tanıştım. Ancak bende de bir hazır bulunuşluk söz konusuydu. Bunda çocukluk yıllarımda içinde bulunduğum ortamın etkisi büyüktü. Çocukluğumun bir kısmı annemin ya da teyzelerimin dokudukları kilim ve halı motifleri arasında geçti. Babam öğretmendi. Pek çok köyde görev yaptığı için ben de köy ortamını ve yaşamını çok yakından tanıma ve yaşama fırsatı buldum. İlkokuldayken düzenlenen bir resim yarışmasında 2. lik ödülü kazandım. Ortaokul birinci sınıfta “Resam olacağım, resim yapacağım.” düşünceleri yerleşmeye başladı bende. Sürekli resim, kitap kapağı gibi şeyler

söyleşi

çiziyordum. Ama onları saklayıp koruyamadığım için hâlâ üzüntü duyuyorum. Bende ki uyanış faktörleri oralardan gelmektedir.

- Resimlerinizde sıkça kelebekler görüyoruz. Neden kelebekler?

Çocukluğum kırlarda geçti. Kelebeklerle o zaman tanıştım ve içimde bir özlem olarak kalmıştı. Son üç dört yıldır resimlerimde kelebekleri yansıtıyorum. Kelebekler ruhsal yapımla da çok özdeşleşmektedir. Kelebeklerin ömrü çok kısa olmakla birlikte onları çok estetik, duyarlı, kırılgan, naif ve hassas buluyorum. Dünyanın paylaşamayacağımız kadar bizim olmadığını, hayatın aslında çok kısa olduğunu hatırlatıyor. Ama amacım kelebek resmi yapmak değil, onu resimlerimde bir unsur olarak kullanmak. Son zamanlarda resimlerimde kelebekler azaldı. Zaman zaman farklı unsurlar da resimlerime giriyor. Gereksiz tekrarlama veya çoğaltmalardan uzak durmak gerekir. Sizin için bir dönem ütöpk olan şey, bir süre sonra değeri olmayan bıkkınlık verici, ya da içeriğini kaybetmiş bir şey olarak anlamını yitirebiliyor.

- Sizi hiç küstüren veya resimden yıldırın bir olay oldu mu?

Elbette zaman zaman bu tür olumsuzluklarla karşılaştım. Ancak bu beni hiçbir zaman yıldırmadı. Yarışmalarda sergiye girmeyen resimlerimin taklitlerinin, yarışmalarda ödül kazandığına da şahit oldum. Yazdığım yazılarda da benzer durumlarla karşılaştığım oldu. Üstelik akademik çevrelerde... Bir edebî mektup bile yazamayan kişilerin bu konuda eleştiri yapması pek anlamlı değil. Ama yıllar sonra resimlerimi ve yazılarımı olağanüstü bulanların sayısı çok arttı.

- Sizde hiç hayranlık uyandıran bir sanatçı oldu mu?

“Başkasına hayran olmak kendini yok etmektir.” sözü

çok anlamlı bulduğum bir sözdür. Ancak Rönesans hayranlığımı bir türlü aşamadım. Rönesans, insanlık tarihinde başlı başına bir devrimdi. Saygı duyduğum pek çok sanatçı var: Şair, ressam, müzisyen... Geçmiş dönem sanatçılarından, sürrealist Salvador Dali daha popüler bir isim olmasına rağmen ben, Rene Magritte’i daha çok beğenirim. Tabii günümüz Türk ve yabancı ressamlarından da beğendiğim, saygı duyduğum isimler var. Yazarlardan ise Yaşar Kemal. Elbette ki tüm sanatçılara saygı duyarım. Ama Yaşar Kemal gibi yazar veya sanatçıların olduğu bir yerde, onların önünde olmaması gerekenlerin de bulunduğunu düşünüyorum.

- Resme başladığınız yıllarda sizi etkileyen bir anınız var mı?

Lise yıllarında sanat tarihi ders kitabında gördüğüm pul kadar küçük, üstelik siyah beyaz basılmış, Hobbema’nın “Midel Harnis Yolu” isimli resmi vardı. O resmi çok beğenmiş ve etkilenmişim. O resimden esinlenerek birkaç tane de büyükçe resimler yapmıştım. 30 yıl kadar

sona Londra’da National Gallery’ de dolaşırken (ki orası oldukça büyük ve labirent gibi bölüm bölüm olan bir yer) birden karşımda o resmin orijinalini gördüm. Benim için çok heyecan verici inanılmaz bir durumdu. Gözlerim dolmuştu, sanki ölmüş birisiyle karşılaşmış gibi hissettim kendimi. Yüreğimin bir kısmı o tablonun karşısında öylece kalakaldı oradan ayrılırken. Bu, sanatın evrensel birleştiriciliğinden, saygınlığından kaynaklanmaktadır. Ve benim sanat tutkumdan da.

- Bir resme başlamadan önce ve sonra bitirene kadar nasıl bir süreç yaşıyorsunuz?

Yeni bir resme başlamak oldukça güç bir andır. Resmin nerede bittiğine karar vermek belki de daha zor. Bittiğini düşündüğüm bazı resimlerimin üzerinde bir süre sonra tekrar çalışmayı gerekli gördüğüm de oldu. Tuvalin karşısında geçip düşünüp de başlamadığım resimler de oldu. Tabii bu süre içerisinde kafamdan onlarca, yüzlerce düşünce ve kompozisyonlar geçti. Sanki bir satranç oynar gibi... Gelişen her oluşuma karşı yeni bir değerlendirme ve hamle yapmak söz konusu. Resme herhangi bir şey eklenmeden önce onun ne gibi bir sonuç doğuracağını kestirebilmek gerekir. Bazen anlık olarak beni yakalayan bir söz, bir biçim ya da dize oluyor. O zaman uyumak üzere bile olsam kalkıp o konu üzerinde düşünmeye, yazmaya ya da çizmeye başlıyorum. Çünkü o “anlık” anı daha sonra tekrar yaşamak veya hissetmek mümkün olmayabiliyor.

- Söyleşimiz boyunca farklı bir şekilde de olsa bize ve okuyucularımıza pek çok mesajlar verdiniz. Bunlara ek olarak biz gençlere başka mesajınız veya önerileriniz var mıdır?

Ekonomik nedenlerle pek çok aile çocuklarının resim ve diğer sanat dalları ile ilgili bir meslek seçimi yapmalarına pek sıcak bakmıyor. Oysa bu işe gönül vermiş olan gençlere ne olursa olsun sanat yolunu seçmelerini öneriyorum. Bunu ta ortaokul yıllarında ressam olmaya karar vermiş biri olarak söylüyorum. Çünkü başka alanlarda mutlu olamazsınız. Yıllar önce, benim gibi resme ve edebiyata meraklı, yetenekli, istekli olan arkadaşlarım da vardı. Ancak ailelerinin de yöneltmesiyle şimdi başka alanlarda meslek sahibi oldular. Halen görüştüklerimiz pişmanlıklarını her zaman dile getiriyorlar. Ben ise asla böyle bir düşünceye kapılmadım.

Her konuda olduğu gibi sanatta da deneyim önemlidir. Deneyimlerin neticesinde bir olgunluk dönemi başlar. Gençlerin yapması gereken önemli şeylerden biri de kendilerinden öncekilerini taklit etmek değil, deneyimlerinden yararlanmaktır. Bu deneyimler gençliğin dinamizmi ile buluştuğu zaman, çok daha üst düzeyde şeyler ortaya çıkar. Gençler için “Bunlar anlamaz”, büyükler içinse “Çağ değişti, bunlar geçti” anlayışına, yanılgısına düşmemek gerekir. Önemli olan ve yapılması gereken şey, geçmişin deneylerinde bugünü yaşayabilmektir. Çağdaşlaşmak hedef olmalıdır.

tarİh o’nu anlayabilmek

Taylan KAYA
Tarih Öğretmeni

Dilderen’in bu sayısında ülkemizin kurucusu ulu önder Mustafa Kemal hakkında ve cumhuriyetin ilk yıllarında ülkemiz ile ilgili çok bilinmeyen ama Mustafa Kemal’in ne kadar büyük bir lider olduğunu gösteren tarih kitaplarında çok geçmeyen bazı anekdotları aktarmak istiyorum. Bu bilgiler ulu önderin dehasını bir kez daha ortaya koyuyorlar.

1929 - 1939 yılları arasındaki on yılda dünya sanayi üretimi %19 artarken, Türkiye’de sanayi üretimi artışının %96’yı bulduğunu, Sovyetler Birliği ve Japonya dışında hiçbir ülkede, bu alanda Türkiye’den daha hızlı bir büyüme sağlayamadığını...

Hitler dönemi Almanya ve Avusturya’sını terk eden 142 bilim adamının Batı’nın gelişmiş ve varlıklı ülkeleri dururken, Türkiye’ye gelmeyi tercih ettiklerini...

Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasından sonra - resmi ya da özel - hiçbir dış geziye çıkmadığı halde, dünyanın birçok önde gelen devlet adamının, yoksul ve geri kalmış bir ülkenin devlet başkanını ziyaret etmek için adeta sıraya girdiklerini...

1920’lerde “eski dünya”da Avrupalı olmayan ve bağımsız kalabilmiş sadece dört ülke bulunduğunu. Ama Türkiye dışında kalan Çin, Habeşistan (Etiyopya) ve İran’ın zamanla istilaya uğradığını. Mussolini’nin bir demeci, bu ortamda Türkiye’de tedirginlik yaratmıştı. Bunun üzerine Mussolini’nin, Türk Büyükelçisi’ne hemen şu mesajı vermek gereğini duyduğunu: Türkiye bu kapsamin dışındadır. Çünkü bir Avrupa ülkesidir.” dediğini....

Atatürk’ün doğumunun 100. yılında, UNESCO’nun

156 ülkenin ortak imzasıyla aldığı kararda O’nun için: “Uluslararası anlayış ve barış yolunda çaba harcamış üstün bir kişi, olağanüstü bir devrimci, sömürgecilik ve emperyalizme karşı savaştan ilk önder, insan haklarına saygılı, dünya barışının öncüsü, insanlar arasında hiçbir renk, din, ırk ayırımı gözetmeyen eşsiz devlet adamı” dediğini...

Cumhurbaşkanı Mareşal Gazi Mustafa Kemal’in, milletvekili adayı olarak seçime katılabilmek için, “mareşal” sıfatıyla ordudan emekliliğini istediğini, fakat emekli olabilmesi için “Türkiye Cumhurbaşkanı” sıfatıyla, kendi emeklilik kararnameini imzaladığını...

Sakarya Savaşı çok kritik gidiyor. Her an kaybedebiliriz. Savaş yitirilirse Ankara düşer. Meclis, bu ihtimali dikkate alıp, gerektiğinde hemen daha içerilere çekilme kararı vermiş. Ankara, taşınma telaşı içinde. Öte yandan Mustafa Kemal’in derhal Sakarya’ya hareket ve orduya bizzat kumanda etmesi de uygun görülmüş.

Mustafa Kemal o sıralar hem ev, hem makam olarak Ankara Garı içindeki küçük bir lojmanı kullanıyor. Ertesi sabah erkenden Sakarya’ya hareket edecek. Gece yarısı Özel Kalem Müdürünü yanına çağırıyor ve soruyor. “Kararname hazır mı? Hemen getir, Sakarya’ya gitmeden imzalayayım. Ne olur ne olmaz?” Mustafa Kemal’in o en karanlık günde unutmadığı, peşine düştüğü, savaşa gitmesine bir kaç saat kala “Hemen getir, imzalayalım” dediği kararnameyi tahmin etmeniz mümkün değil. Ama şimdi okuyunca Atatürk’ün neden bu kadar “Büyük” olduğunu, neden tüm dünya liderleri arasında bir benzerinin daha bulunmadığını bir kez daha anlayacaksınız.

“Ankara’da bir Etnografya Müzesi Kurulması ve Eski

Ankara Evlerinin Korunması Hakkında Kararname.” Kendinden ve ordusundan o kadar emindi yani...

Milli Eğitim Bakanlığı’nın yaptığı araştırmaya göre, 10 bin civarında kitap okumuş. Atatürk tarafından kenarlarına notlar, eleştiriler, açıklamalar konarak okunan kitapların dökümü şöyle: 1233 tarih, coğrafya ve biyografi, 121 felsefe, 161 din, 387 dilbilim, 261 askerlik, 204 siyasal bilimler, 150 hukuk. Bitmedi. Yurt içinde yaptığı tüm gezilerde, okuyacağı kitaplardan birkaç sandık yanına alıp götürürdü. (Cumhuriyet, 9 Aralık 2004). Bu kitapların aralarında Doğu ve Batı filozoflarının eserleri de olduğunu...

Dünyada “başöğretmen” sıfatlı tek lider olduğunu...

Bütün hazırlıklar tamamlanmak üzereydi. Kesin bir hücumla Türk topraklarından düşman temizlenecekti. Artık zamanı gelmişti... Yabancı elçiler, diplomatlar, kor diplomatik temsilciler 24 Ağustos gecesi verilecek olan kokteylde O’nu bulamayacaklardı. Çünkü gizlice hareket etmişti. 25-26 Ağustos gecesi Kocatepe’nin hemen güneyindeki, dere içindeki Başkomutanlık Karargâhı’ndaydı. Ankara’dan ayrılmadan önce yakın bir arkadaşına şunları söylemiştir: “Taaruz haberini alınca hesap ediniz... Onbeşinci gün İzmir’deyiz...”

Şu an bu satırları yazarken bile yine tüylerim ürperiyor... Evet... Yine inanılacak gibi değil ama Taarruzdan 14 gün sonra İzmir’e varılmıştır! Atatürk’ün buna cevabı şu olur: “Bir gün yanılmışım.”dediğini...

Bir geometri kitabı yazmıştır. Üçgen, aç, dikdörtgen gibi ve 48 tane geometri teriminin (Türkçe) bu yazdığı kitapla isim babası olduğunu...

Cebinden 50.000 lira harcayıp Elmalı’lı Hamdi Yazır’a Kur’an’ın türkçe mealini yazdırdığını....

Dünya’da bir devlet başkanı adını taşıyan tek çiçek ‘Atatürk Çiçeği’dir. Bu çiçeğin adını, çiçeği bulan Wanderbit Üniversitesi profesörlerinden doktor Kirk Landin’in koyduğu, tüm dünyada bu isimle üretilip satılmakta olduğu söylenmektedir. Ancak bu konuda tam mutabakat bulunmamaktadır. Kesin olarak bilinen Atatürk’ün bu çiçeğin Türkiye’de yetiştirilmesinde gösterdiği özen ve gayret olduğunu...

Yunan başkomutanı Trikopis, hiçbir zorlama ve baskı olmadan her Cumhuriyet bayramında Atina’daki Türk büyükelçiliğine giderek, Atatürk’ün resminin önüne geçip saygı duruşunda bulunduğunu...

Atatürk döneminde TORPİL! Yıl 1934, o dönemde Milli Eğitim Bakanlığı Ulus’tadır. Bakan ise Niğdeli Abidin Özmen’ dir. Bakan, makamında çalışmaktadır. Kapı çalınır. Bakanın gür sesi: “Giriniz!”

Atatürk’ün yaverlerinden biri, yanında iki çocukla makama girerler. Konuklara yer gösterir ve zarfı açar. Atatürk’ten gelen bir mektuptur. Abidin Özmen zarfı özenle açar ve mektubu dikkatle okur.

“Bay Abidin Özmen Milli Eğitim Bakanı Yaver Bey’le, size iki fakir ve kimsesiz çocuk gönderiyorum. Bu çocukları, uygun göreceğiniz bir liseye parasız yatılı olarak kaydını yaptırın.” Bu, Atatürk’ün bir emridir. Kesinlikle yerine getirilecektir. Bakan Özmen, Orta Öğretim Genel Müdürünü çağırır ve şu direktifi verir:

“Yaver Bey’in yanındaki bu iki çocuğun evrakını alınız ve bu çocukların Haydarpaşa Lisesi’ne paralı yatılı olarak kaydını yaptırıp her ikisi için de üçer yıllık paralı yatılı makbuzlarının veli ve ödeyen hanesine Atatürk’ün ismini yazdırarak bana getiriniz.” der.

Bakanın emri yerine getirilmiştir. Abidin ÖZMEN de kısa bir mektup yazarak Yaver Bey’le Atatürk’e yollar. Mektubun içeriği şöyle:

“Muhterem Atatürk, Yaver Bey’le göndermiş olduğunuz iki çocuk hakkında emirlerinizi aldım. Ancak, arkasında Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu ve Cumhurbaşkanı Atatürk gibi biri bulunduğu için bu iki çocuğu fakir ve kimsesiz olarak kabul etmeme, hem yasalarımız, hem de mantığımız izin vermedi. Bu nedenle her iki çocuğunda emirleriniz gereği Haydarpaşa Lisesi’ne paralı yatılı olarak kayıtlarını yaptırdım. Çocukların üçer yıllık okul taksitlerine ait makbuzları ekte takdim ediyorum.”

Atatürk bu mektup üzerine, devrin Başbakanı İsmet İnönü’ye telefon ederek: “Bak senin Milli Eğitim Bakanın bana ne yaptı.” diyerek olayı anlatmış. İnönü, Bakan adına özür dilemiş.

Atatürk: “Yok! Demiş özür dileme. Çok memnun oldum. Keşke her devlet adamı bu medeni cesarete sahip olabilse ve doğruyu gösterebilse” dediğini biliyor muydunuz?

YALNIZLIK

Her şeyim aşkla ilgiliydi
Ama inanmazdım aşka
Sevmedim ki kimseyi bu hayatta,
Sevmeye mi değer görmedim
Yoksa ben mi sevilmedim
Kimse sevmedi beni
Kimse sevmeye değer görmedi
Denemediler bile...
Uzaklaştı herkes benden
Şimdi diyorlar ki delisin sen
Siz yaptınız beni böyle
Tek arkadaşım sizin görmediğinizdi
Deli dediniz durmadan
Anlamadınız bile neye ihtiyacım olduğunu
Beklemediniz anlatmamı
Dışladınız beni kendinizden.
Sonra suç işledi biriniz
Bana attınız suçunu
Sizdiniz suçlu, siz yapmıştınız
Beni götürdüklerinde sadece izlediniz
Engellemediniz hiçbirini
Deliydim sizin için ben
Yoktum.
Hiçbiriniz kusursuz değildiniz
Kendi kusurunuzu bana yamadınız
Beni kusurlu beni yok yaptınız
Sevmediniz beni dışladınız.
Beni götürdükleri yerde kimse yoktu
Burada bile sevilmeye değmezdim
Sadece sizin görmediğiniz arkadaşım vardı yanımda
O severdi beni, size kızardı
Onu görmemeniz onu üzmezdi
Umursamazdı sizi
Beni mutlu ederdi
Beni buraya getirenler bir daha gelmedi
Tek başıma bu soğuk ve ıslak yerdeydim
Önceleri korktum bir köşeye çekilip bekledim
Birinin gelip beni ışığa çıkarmasını
Bana yeniden gülümsemesini...
Alistım sonra
Kimse gelmeyecekti anladım
Ben de beklemeyi bıraktım
Arkadaşımla konuştum durmadan
Ben anlattım o dinledi
Sadece ben konuşuyordum
Sonra düşüncelerim bitti.
Unuttum her şeyi
Tüm düşüncelerimi
Yemek yemeyi, su içmeyi
En son bakmayı unuttum, görmeyi
Bir gün geldi ve ben nefes almayı unuttum

Başak Aral 11A

SENSİZLİK

Yıldızlara bakardık
Tek kelime etmeden.
Bedenlerimiz yan yana,
Gözlerin yıldızlarda...

Bir deniz var gözlerinde,
En kesif kıyısında hayalin.
Narin bir çiçek gibi sallanıyor,
Gülümsüyor gözlerin.

İçimde acı özlem
Durmadan kasvetlice dönerek
Aşkınla yanıyor gönlüm
Lakin yolunu gözleyerek

Yine bir akşamüstü,
Gözlerin yitti karanlıkta...
Ansızın söndü yüreklerimiz,
Yıldızlar öksüz kaldı.

Ayberk Çağlar 11A

KAVGACI BULUTLAR

Penceremin önünde oturuyorum,
Bulutlar birbirleriyle kavga ediyor.
Daha sonra su savaşı yapıyorlar.
Ve etraf birden yağmura boğuluyor.

Anlamıyorum neden kavga ettiklerini, anlamıyorum.
Dışarıdaki insanlara bakıyorum
Yağmurdan sıırlsıklam olmuş kaçışıyorlar.
Ve bir çocuk görüyorum
Evsiz, barksız
Kaçan insanlara bakıyor çaresizce.
Oturmuş bir köşeye, elinde gazete
Yağmurdan koruyor kendini
Acıyorum ona, kızıyorum kavga eden bulutlara.

Bakıyorum gökyüzüne, hala kavga ediyorlar
Birbirleriyle inatlaşarak.
Çocuğa, insana inat.
Çok üzülüyorum, dayanamıyorum artık
İniyorum çocuğun yanına, ben de onunla beraber oturuyorum.

Sebepsiz bakıyor yüzüme, ben ona gülümsüyorum
Kendimi onun yerine koyarak, yaşıyorum o anı.
Ve yağmur yine dinmiyor.

Bir kafa hissediyorum omzumda,
Ve çocuğu gözünde yaş, gözleri kapalı görüyorum
Ve sadece sessizlik duyuyorum...

Beyza Civelek 9B 531

YUNUS EMRE NE YAPSIN

Şiiri içine bahar katar damla damla
Sevgi gölüne döner kalbin bir süre sonra
Ahlakın ilerler aydınlığa koşarcasına
Sen kendini bilmedikçe Yunus Emre ne yapsın?

Yaratılanı severdi yaradılardan ötürü
Yunus Emre sevilir ahlakından ötürü
Peki, nedir yaratılanın Hakk'ından özü
Sen ahlakı bilmedikçe Yunus Emre ne yapsın?

Millet, edebiyatı oldukça topluluktur
Millet, gönül şairi buldukça edebi olur
Edebiyat, yazar buldukça edebî olur
Sen dilini bilmedikçe Yunus Emre ne yapsın?

Oku sen de Yunus Emre'yi gerçek insan
Yunus'tan al kendine tek tek işlenmiş ihsan
Vezir olduğu gibi, rezil de olur insan
Sen kalbini bilmedikçe Yunus Emre ne yapsın?

Helin Çiçek 9C

YARIN

Yarın bambaşka bir gün olacak
Usulca uyanacaksın.
Yarın bambaşka bir gün olacak
Belki de seveceksin.

Yarın bambaşka biri yapacak seni yaşadıkların
Belki de bir ben bulacaksın seni sevecek.
Laf arasında ona anlatacaksın beni
Sonra eskidendi diyeceksin
Bu seni teselli etmeye yetermiş gibi...

Usulca gözlerin dolacak
Vedalaşmayacağız dediğin o günkü gibi...
Ellerimin soğukluğunu yüzünde hissedeceksin
yavaşça
Bir süre sonra sendeki ben ağır gelecek.

Yarın ilk kez hissedeceksin yaşamayı, mutlu olmayı
Yarın gün senin için doğacak
Ağaçlar kuşlar ortak olacak
Sakin üzülme kızma haline
Ne düşünürsen o olacak
Dedim ya yarın bambaşka bir gün olacak...

Bayraktar Karagöz 11B

UZAKLAR

Bazen...
Bazen hissedersin
Bazen gülersin
Bazen seversin
Umursama devam et yoluna
Biri umursar senin uğruna
Bakar arkandan gitme diye
Fakat sen çoktan gitmiş olursun
Gidenler bakar arkandan
Biri çok sever, aşık olur
Alamaz kendini, kaybeder,
Gelir peşinden, düşer arkana
Sever seni her şeyden çok
Gülüşüne hayrandır, hem görmek ister.
Sever seni her şeyden çok
Görmese, biter dünya onun için.
Düşünür, dalar gider hayallere
Hayaller hayali kovalar.
Hepsi bir anda sana çıkar
Kalbi yanar, dağlanır.
Ama yapamaz, gelemes, ulaşamaz sana
Tek bir çıkış yolu vardır.
Çeker tetiği gider uzaklara.
Gidemez uzaklara kurşun almaz onu
Kader yazmıştır seni, ona
İnanır o adam fallara
Çıkarşın fallarda hep o adama
Bekleyecektir seni uzak diyarlarda
Diyorlar ona verir sahte gülüşler
Uyanır rüyalarından soğuk bir özlemle
Özler seni yıkılır, birden
Tek şansı vardır bu hayatta,
O da sana gelmek yanında yürümek

Eren Düzel 11B

SON ŞARKI

Lacivert akşamında bu baharın
Huzurunda ak, kızıl bulutların
Rakseder ateş, mehtab ile mızrap
Meşk akşamının ufkunda tek serap
Çal ey Sazende! Bir şarkı nevedan
Gönül huzur bulsun zevk-ü sefadan
Ateşte parıldayan gözyaşımda
Ölür hayallerim yanı başımda
Bir teselli ile bin melek ağlıyor
Bin nağme ile bin nefes çağlıyor
Çal ey Sazende! Bir şarkı hicazdan
Kalp düşün bitab sahihle mecazdan
Duy, dinle ey gözüm bu son sadayı
Vaktidir etmenin artık bu son vedayı.
Duy gök kubbeden aşkın yankısını
Son kez çal baharın son şarkısını.

M. Nevzat Duman 11A

öykü/anı

kampanya

"Fırsatı kaçırmayın!"

"Büyük Ucuzluk!"

Hem de %10 değil, 20 değil,
40 değil tamı tamamına % ...

Suat DÜNDAR
Resim Öğretmeni

Saat sabah sekiz civarı. Telefonumun zil sesiyle uyandım. Ekranda "Rıfat Amca" yazıyor. Uzun süredir görüşmemiştim. Son telefon görüşmemizin üzerinden iki yıl kadar geçti. Biraz şaşkın, biraz tedirgin biraz da uykulu bir vaziyette "Alo" dedim. "Hoca nasılsın? Ben Ankara'dayım, otobüs terminalindeyim." diyerek söze başladı. Torunu Ankara'da bir işe başlıyormuş. Gerekli işlemleri yapmak için birkaç günlüğüne Ankara'ya gelmiş. Peron numarasını öğrenip orada beklemesini, almaya geleceğimi söyledim.

Rıfat Amca'yı yirmi yıl kadar önce tanıdım. Küçük bir ilçenin küçük bir beldesinde öğretmenlik yaptığım sıralardı. Vefakâr, cefakâr, melek gibi, pırıl pırıl bir amca. Demlediği çayların ve sohbetlerinin tadını halen unutmadım. O yıllarda her konuda yardımımıza koşan iyilik meleği bir amca. Sohbet sırasında bazen öyle bir söz söyler ya da soru sorardı ki bunu neden söylediğini ya da sorduğunu anlamakta güçlük çekerdik. Ama kendimizce bir "çözüm" bulmuştuk. Duymamış, söylenmemiş gibi davranırdık. Bazen de gerçekten anlamazdık.

Neredeyse daha yanına bile varmadan sohbete başladı. "Buralar ne kadar kalabalık böyle, bu insanların evi köyü yok mudur?" dedi. Sarıldık, kucaklaştık. Eve gidip kahvaltı etmeye zor ikna ettim.

Ankara'nın işlek, mağaza ve dükkânları oldukça fazla olan bir caddesinden eve doğru yola koyulduk. Hâl hatır sorarak yol alıyoruz. Sık sık mağazaların vitrinlerine takılıyor gözleri. Yüksek sesle okuyor: "Şok kampanya!", "Fırsatı kaçırmayın!"

Apartmana girerken posta kutusuna göz atıyorum.

Bazı faturalar, günlük gazetem ve kampanya broşürleri. Ayıklamadan ve okumadan hepsini alıp merdivenleri çıkıyoruz. Hoş sohbet bir kahvaltıdan sonra posta kutusundan aldıklarımı inceliyorum. "Bu ayki faturalar kabarık mı acaba?" diye düşünmeden edemiyorum. Rıfat amca ise diğer kâğıtlara göz atıyor. "Şok, Şok, Şok. İnanamayacaksınız!" Bir diğeri: "Ucuzluk var! Hem de %10 değil, 20 değil, 40 değil tamı tamamına %... Ötekisi: "Kaçırılmayacak fırsatlar! Hâlâ şansınız var!" En alttakini çekip alıyorum. "Böylesi görülmedi!"

"Ne çok kampanya var böyle, bunları alan oluyor mu?" diyor. "Galiba." diyorum. "Ya siz?" diyor. Önce duraklıyorum. "Hayır, ama bazen mecbur kalıp aldıklarımız da oluyor tabi." diyorum.

Kahvaltı sonrasında Rıfat Amca'nın gözleri ağırlaşıyor. Yatak hazırlamama izin vermiyor ve "Şu koltukta biraz kestireceğim" diyor. Yere düşen broşürlerden birini de ben alıp göz atıyorum. "Bu indirimden herkes yararlanamaz!" Kimlerin yararlanıp yararlanamayacağını tahmin ettiğimden okumadan diğerlerinin yanına koyuyorum.

Rıfat Amca kestirirken ben de biraz gazete okumak ve televizyon izlemek için gazetemi ve üzerindeki broşürleri de alıp yan odaya geçiyorum. Rastgele açtığım bir kanalı sesini kısarak izliyorum. Bir "eğlence?" programı galiba. Arka planda müzisyenler var. Ön planda ise ne ararsanız. Gözüm yanımda duran broşürlerden birine takılıyor. "Ucuzluk var! Hem de %10 değil, 20 değil, 40 değil tamı tamamına %... Kanalı değiştiriyorum. Bir "yarışma programı?" Önce yarışmacıların hangi "özellikleri" nedeniyle diğerlerinden daha yüksek puan

"Bir tane isteyene 40-50
(isterse daha da fazla)
tane de bizden!"

"Böylesini görmediniz!"

"Dilerseniz peşin,
dilerseniz taksit taksit!"

aldıklarını anlamaya daha sonra da anlamamaya çalışıyorum. Kısa bir ara veriliyor ve kanal değiştirmeme fırsat kalmadan reklam giriyor. "Bir tane isteyene 40-50 (isterse daha da fazla) tane de bizden!" Bir sonraki reklam: "Evinize ya da nereye isterseniz oraya kadar getiriyoruz! Hem de ücretsiz!" Birkaç denemeden sonra ilgimi çeken bir program yakalıyorum. Bir belgesel galiba. Görüntü pek net değil. Sesi de kısık olduğu için tam karar veremiyorum. Ama trajik bir konu olduğu belli. Ekranda enkaz ya da göçük altında kalmış insanlar var. Anlamaya çalışıyorum. Gözlerim yandaki broşürlere kayıyor. "Böylesi görülmedi!"

Rıfat amca horlamaya başladı. Oysa o hiç horlamazdı. Yorgunluktan galiba. Kendi horultusuna uyandı. "Güzel konserdi Rıfat Amca" diye takıldım. "Ara sıra istemeden oluyor" dedi.

Birer çay daha içtikten sonra torunuyla ilgili bazı evraklar hazırlayıp evden çıkıyoruz. Trafik hâlâ tenhalaşmamış. Öğle tatilinden önce işlerimizi bitirmek istiyoruz. Öğleden sonra bir iki parça alışveriş yapıp Ankara'da bulunan akrabalarını da ziyaret etmek istiyor. Tam "Yaşasın yeşil ışık yandı, yol açıldı." diye sevinirken önümüzdeki iki araç yolun ortasında duruyor ve sürücülerini bilmediğim bir "dilde" oldukça da yüksek bir frekansta, el kol hareketleri de kullanarak "sohbet" etmeye başlıyor. Birisinin elinde cep telefonu da var. Aynı zamanda telefonla da konuşuyor. Bu sohbete arkaldaki araçlar da klaksonları ile katılıyor. Kırmızı ışık tekrar yanıyor. Çaresiz bekliyoruz. Yanımızdaki araçtaki sürücü camı aralayarak soruyor: "Ne olmuş, ne var orada?" Rıfat Amca benden önce davranıyor. "Bilmem. Ucuzluk var galiba."

Nihayet işlerimizi öğle tatili olmadan bitirdik. Yarım kalan sohbetimize devam etmek ve karnımızı doyurmak üzere bir lokantaya gitmeye karar verdik. Daha 20-30 metreden garsonun menziline girmiş birer hedef olduğumuzu fark ettik. Çok acıkmış olduğumuz için içeri girdik ve köşedeki bir masaya oturduk.

Siparişlerimizi beklerken karşı duvarda bulunan "plazma" televizyona bakıyoruz. "Haberler" var. "Ünlü bir şahsiyetin" başka bir "ünlü şahsiyet" hakkında söylediklerini, onun da ona nasıl karşılık verdiğini, bunun üzerine onun ötekine ne dediğini ya da demediğini veya deyip demediğinin bilinmediğini, aslında bunların hiç birinin gerçek olmadığını, fakat buna rağmen gerçeklerin ortaya çıkacağını, öteki ünlü şahsiyetin ise gerçek olsa bile aslında gerçek olmadığını, her şeye rağmen dost olduklarını, ötekinin konunun kendisiyle hiçbir ilgisinin olmadığını, aslında bunların hiç birinin de olmadığını, belki de olmuş olabileceğini, kendisinin de televizyondan öğrendiğini, diğerinin de her şeyi açıklayacağını, bahsedilen kişinin kendisi olmadığını, buna da izleyenlerin karar vereceğini, her şeye rağmen kendisinin falanca takımı tuttuğunu oysa ötekinin kıyafetinin çok rüküş olduğunu söylediğini ayrıca da... konusu "haber?" ediliyor. Gözlerim garsonu ararken karşı binada asılı olan büyük pankarta takılıyor. "Şok ucuzluk!" "Böylesi görülmedi!" "Evinize ya da nereye isterseniz oraya kadar getiriyoruz! Hem de ücretsiz!" Sonraki haber sporla ilgili. Futbol maçı sonrasında yaşanan istenmeyen ya da istenen olaylardan bahsediyor.

Nihayet karnımızı doyurup çaylarımızı da içtikten sonra alışverişe başladık. Torunları için birkaç parça giysi ve oyuncak. Gün çabuk bitti. Ayrılma zamanı geldi. Rıfat amca'yı akrabalarına bıraktım. Uzak bir semtteydi akrabaları. Hava kararıyordu. Yol boyunca gözüme çarpan indirim ve ucuzluk afişlerine aldırmadan, gözümü yoldan ayırmamaya çalışarak evin yolunu tuttum.

Posta kutusu yine doluydu. Yerlere dökülmemesi için alıp yukarı çıktım. Kapiyı kızım açtı. Önce "Hoş geldin." dedi. Sonra da elimdekilere bakarak; "Onlar nedir?" diye sordu. "Ucuzluk kampanyası broşürleri." dedim. "Bir şeyler mi aldın?" dedi. Önce "Hayır." Sonra "Emin değilim". Daha sonra da "Galiba" dedim.

Rıfat amca Ankara'ya birkaç günlüğüne gelmişti. Memleketine dönemedi. "Ucuzluk kampanyasına" takıldı. Bindikleri otobüs "aşırı hız, hatalı solama ve dikkatsizlik" nedeniyle karşı yönden gelen...

Kızımın elindeki broşürün üzerinde yazan yazıyı hatırladım: "Böylesi görülmedi! Üstelik üye olmanız gerekmez."

Yoldan geçen motosikletten yükselen sesi duyuyorum: "Ankara'nın bağları da..."

Mehmet ÖZEN
Coğrafya Öğretmeni

Orada bir galaksi var uzakta

Uzayda zaman ve mekân algısı dünyadakinden çok farklıdır. Gece gökyüzüne baktığımızda gördüklerimiz aslında geçmiştir. Çünkü şu anda gördüğümüz bir yıldız bir yıl önce patlamış ancak patlamanın ışıkları henüz bize ulaşmamış olabilir. Bize en yakın yıldız olan Güneş'in bile sekiz dakika önceki hâlini görebiliyoruz.

EVREN

Bildiğimiz her şeyi içine alan bir yapıdır. Büyüklüğü tam olarak bilinmese de içinde bulunduğumuz Samanyolu galaksisi gibi 100 milyardan fazla Galaksi içerdiği aynı zamanda her galaksi içinde Güneş gibi 100 miyardan fazla yıldız barındırdığı tahmin edilmektedir.

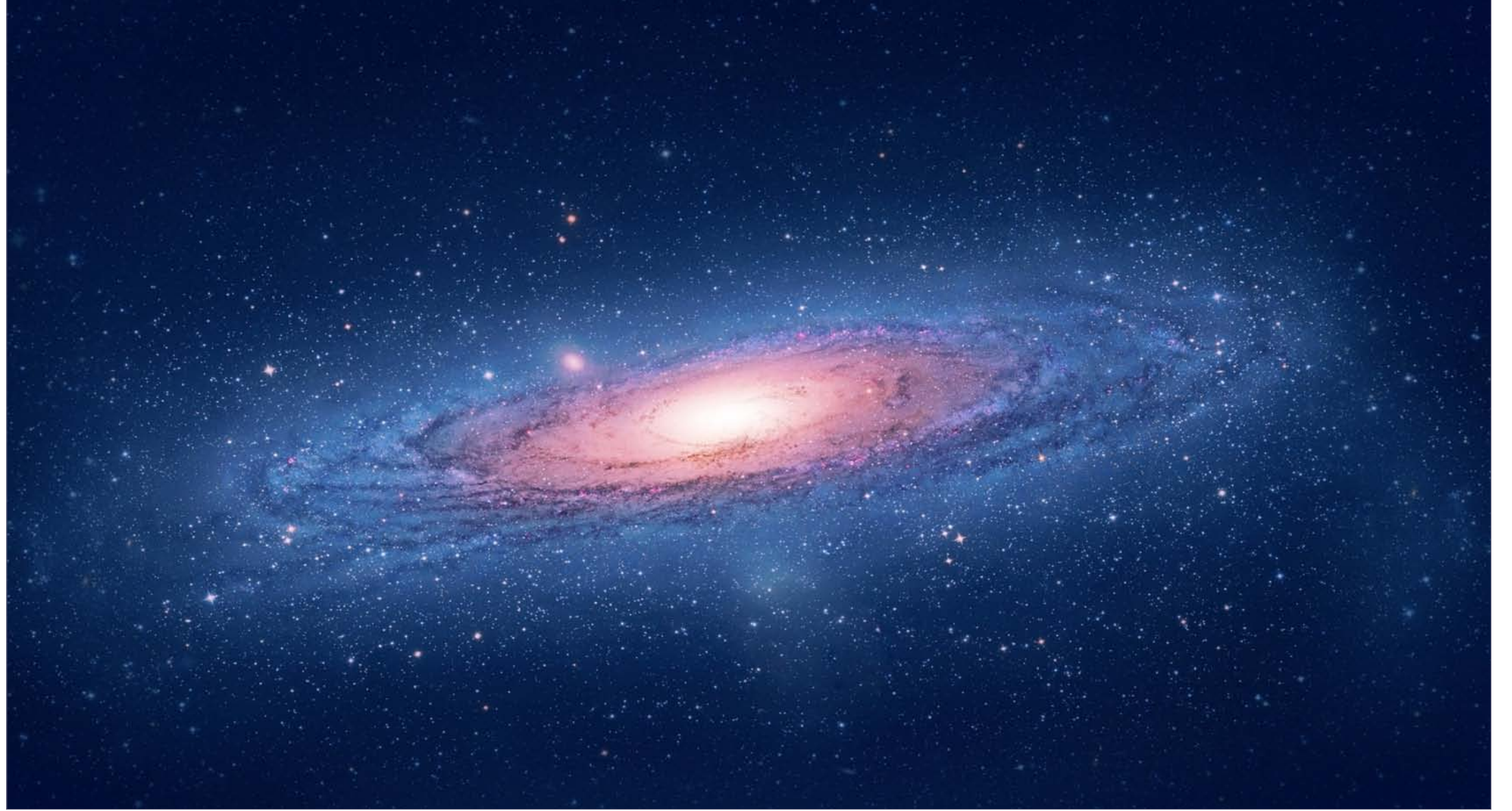
15 milyar yıl önce gerçekleştiği varsayılan bir patlama

(Büyük Patlama-Big Bang) ile oluştuğu öne sürülen evrenin kapalı ya da açık olup olmadığı bilinmediği gibi genişlemesinin de bir gün sona erip ermeyeceği henüz bilinmemektedir.

Teoriye göre Büyük Patlama'dan hemen sonra evren, genişledikçe soğuyan gazlardan oluşan bir ateş küresiydi. Bir milyon yıl sonra yoğunlaşmaya başlayan gazlar ilk ilkel galaksileri ve izleyen 5 milyar yıl boyunca ise ilkel galaksiler yıldızları barındıran yapılar hâline geldiler.

GALAKSİ (GÖKADA)

Gök cisimlerinin oluşturduğu en büyük kümelerdir. Galaksiler çok sayıda yıldız sistemi, bulutsu ve yıldızlar

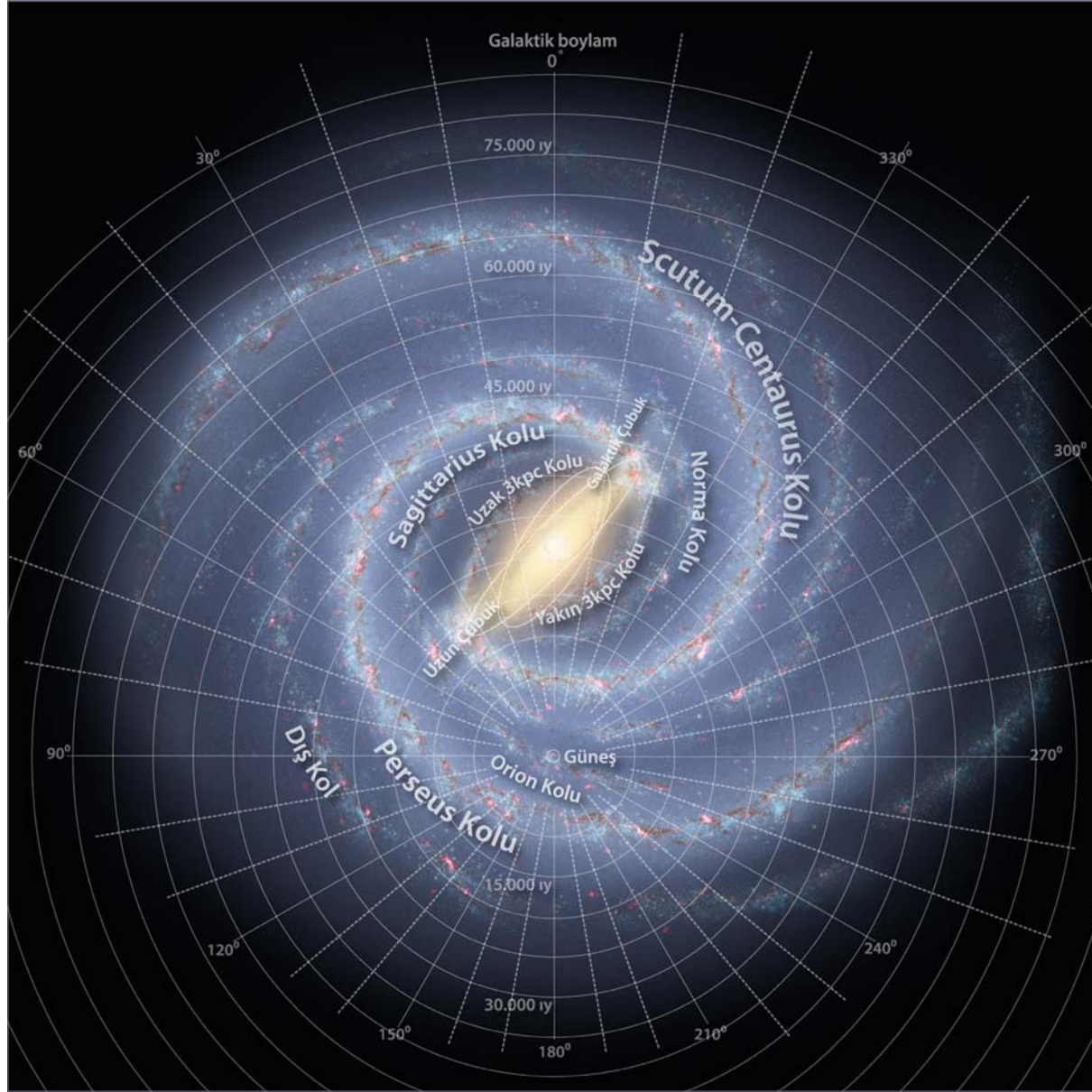

arası maddelerden oluşur. Galaksilerin büyüklükleri ve içerdikleri yıldız sayıları farklıdır. Büyük galaksilerde 3 trilyon yıldız bulunabilirken, küçük galaksilerde 100 milyar civarındadır. Galaksiler görünüşleri bakımından da farklılaşır. Sarmal, Eliptik ve Düzensiz olmak üzere 3 tip galaksi bulunur. Güneş Sistemi'mizin bulunduğu Samanyolu Galaksisi sarmal yapıdadır.

Galaksiler arasındaki mesafe 'ışık yılı'yla ifade edilir. Örneğin, Samanyolu galaksisine en yakın galaksi olan Andromeda 2,2 milyon ışık yılı uzaklıktadır. Bu, ışığın 2,2 milyon yılda aldığı yol demektir. Işık, bir saniyede 300 bin kilometre, 1 yılda ise yaklaşık 9,46 trilyon kilometre yol almaktadır. 1 yılda 9,46 trilyon kilometre yol alan ışığın 2,2 milyon yılda ne kadar yol aldığını hayal etmek zordur.

SAMANYOLU GALAKSİSİ

Gece gökyüzünde gördüğümüz ve boydan boya uzanan ışık şeridi üyesi bulunduğumuz Samanyolu Galaksisidir. Sarmal yapıda olan galaksimiz 4 ana koldan meydana gelir. Güneş Sistemi'miz 'Avcı kolu' ya da 'Yerel Kol' olarak adlandırılan kol üzerinde yer alır. Yandan görünüşü ortası şişkin bir diske benzeyen galaksimizin merkezini Dünyadan gözlemlemek zordur. Çünkü galaksimizin merkeziyle Güneş Sistemi arasında toz bulutları mevcuttur. Galaksimizin genişliği 100.000 ışık yılı kadardır. Kıyaslama yapmak gerekirse Güneş Sistemi'nin genişliği 12 ışık saati (13 milyar kilometre); Güneş ile Dünya arasındaki mesafe ise 8 ışık dakikasıdır (150 milyon kilometre).

güneş sistemi

Güneş Sistemi'nin temel elemanları merkezde bir yıldız (Güneş), onun çevresinde eliptik yörüngelerde dolanan 8 büyük 3 cüce gezegen ve bilinen 61 uydudur. Bunların dışında asteroidler, meteorlar ve kuyruklu yıldızlar diğer unsurlardır. Gezegenlerin yörüngeleri Güneş ekvatoru düzlemine yakındır. İlk 4 gezegen (iç gezegenler) kaya yüzeylidir. Bunlar Merkür, Venüs, Dünya ve Mars'tır. Dış gezegenler ise gazlı yapıdadır (Jüpiter, Satürn, Uranüs ve Neptün). Daha önce gezegen olarak kabul edilen

Plüton son dönemde 'cüce gezegen' sınıfına alınmış ve 9 gezegenli olarak kabul edilen Güneş Sistemi'ndeki gezegen sayısı 8'e düşürülmüştür.

Güneş, orta büyüklükteki bir yıldızdır. 5 milyar yaşındadır ve bir o kadar daha ömrü olduğu düşünülmektedir. Hidrojen ve helyumdan oluşur. Hidrojen'in helyuma dönüşmesi sırasında açığa çıkan yüksek enerji 150 milyon kilometre öteden bizi ısıtabilmektedir.

GEZEĞENLERİN BAŞLICA ÖZELLİKLERİ

	MERKÜR	VENÜS	DÜNYA	MARS	JÜPİTER	SATÜRN	URANÜS	NEPTÜN
KÜTLE (Dünya=1)	0,055	0,81	1	0,11	318	95	14.5	17
EKVATOR ÇAPI (km)	4878	12103	12756	6786	142984	120536	51118	49528
HACİM (Dünya=1)	0.056	0.86	1	0.15	1323	744	67	57
KENDİ ÇEVRESİNDE DÖNME SÜRESİ (s:Dünya Saati) (g:Dünya Günü)	58g	243g	24s	24s	10s	11s	17s	16s
ORTALAMA YÜZEY SICAKLIĞI (°C)	320	464	15	-40	-120	-180	-210	-220
UYDU SAYISI	-	-	1	2	16	18	15	8
GÜNEŞ'E ORTALAMA UZAKLIK (milyon km)	58	108	150	228	778	1427	2870	4492
GÜNEŞ ÇEVRESİNDE DOLANMA SÜRESİ (g:Dünya Günü) (y: Dünya Yılı)	88g	225g	365g	1.88y	11.86y	29.46y	84y	165y

ASTEROİTLER, KUYRUKLUYILDIZLAR VE METEORİTLER

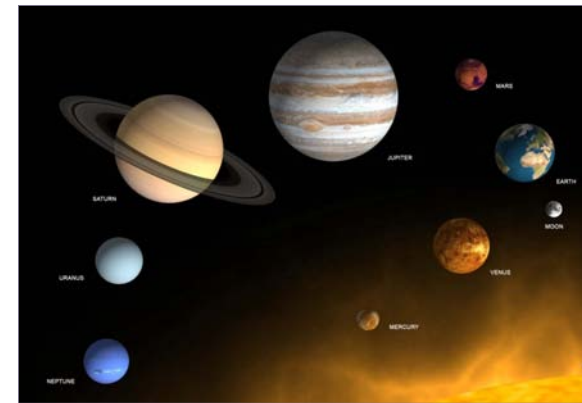
Asteroitler Güneş Sistemi'ni oluşturan bulutsudan arta kalan parçalardır. Çapları 1000 km. kadar çıksa da genellikle boyutları küçüktür. Asteroitlerin çoğu Mars ile Jüpiter arasında yer alan "Asteroit kuşağı" içinde yer alır.

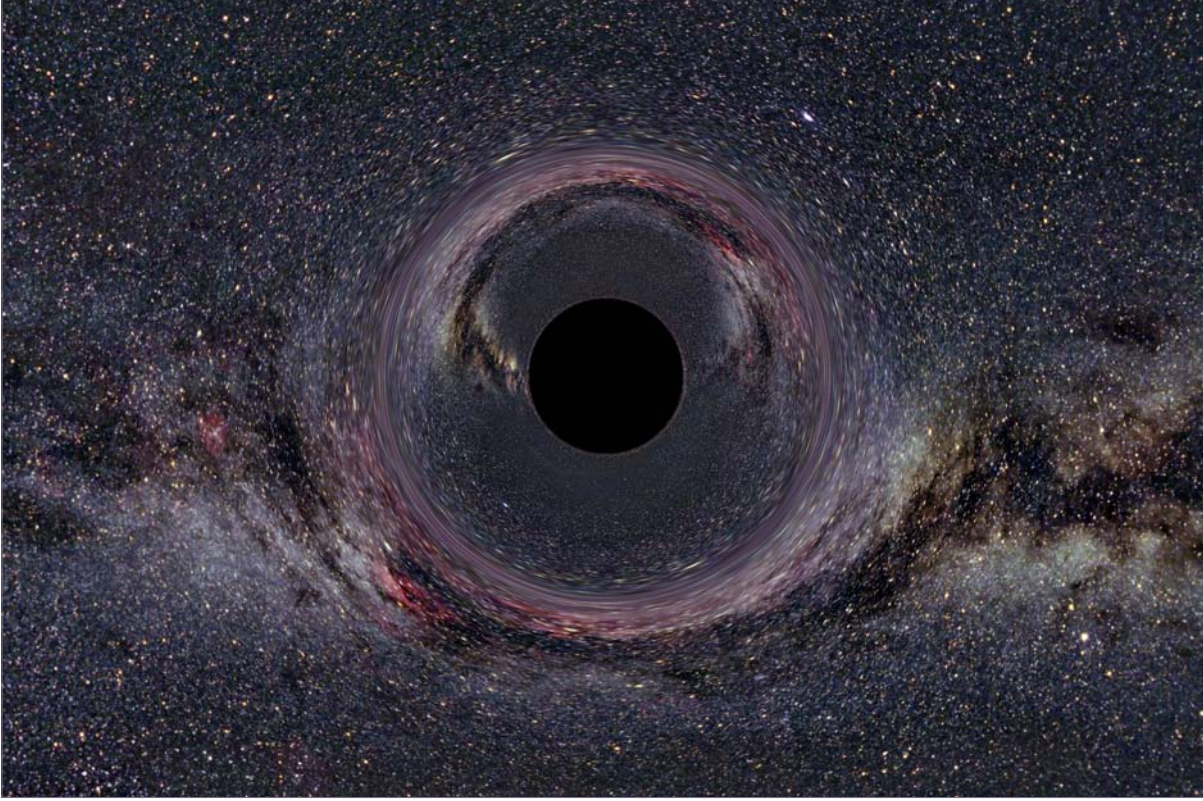
Kuyruklu yıldızlar Güneş Sistemi'ni çevrelediği düşünülen Oort bulutundan kaynaklanırlar. Donmuş haldeki gaz ve tozlardan oluşurlar. Oort bulutundan ayrılan kuyruklu yıldızlar Güneş'e yaklaştıklarında buharlaşmaya başlar ve arkalarında bir kuyruk oluştururlar.

Meteoritlerin büyüklüğü toz parçacığı ile 20-30 metre çapındaki kaya kütleleri arasında değişir. Meteoritler çoğunlukla kuyruklu yıldız ve asteroidlerden kopan parçalardır. Dünya atmosferine girdiklerinde sürtünme

nedeni ile ısınır ve yanarlar. Gece çıplak gözle de görülebilen bu olaya "Yıldız Kayması" ya da "Akan Yıldız" denir. Yıldız kayması bir yıldızın yer değiştirmesi değil atmosfere girip yanan meteoritlerin çıkardığı ışıktır. Dünya Güneş çevresinde dolanırken bir kuyruklu yıldızdan arta kalan toz bulutunun içinden geçerse "Meteor Yağmuru" oluşur.

Çapları büyük olan meteorlar yanarak Yer'e kadar düşebilir ve geniş meteor çukurlarını oluştururlar. Günümüzden 65 milyon yıl önce yaşamın %85'inin yok olması bir Asteroitin çarpmasıyla ilişkilendirilmektedir. O dönem dinazorların yok olmasına neden olan kozmik kazaların olma sıklığının 50-60 milyon yıl civarında olduğu söylenmektedir. Bu nedenle yörüngesi Dünya yörüngesiyle kesişen bir Asteroit yaşamın akışını kalıcı şekilde etkileyebilir.

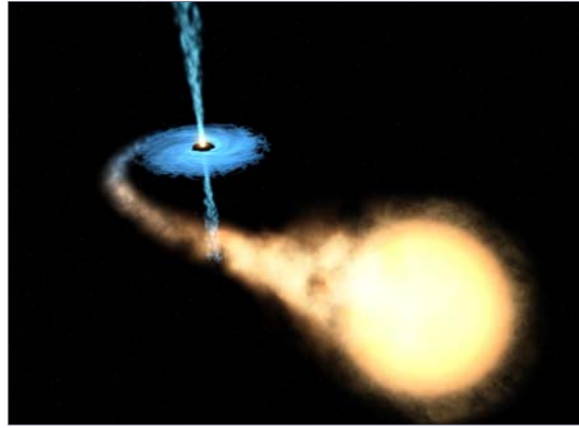

kara delikler

Kara Delikler teleskop veya radyo teleskop gibi fiziki gözlem araçlarıyla doğrudan gözlenemeyen, ancak çevresinde meydana getirdiği etkilerle varlığı anlaşılabilen uzay alanlarıdır. Gözlem araçlarıyla gözlenememeleri merkezlerinde olduğu varsayılan sonsuz basınç, sıcaklık ve çekim gücü nedeniyle ısı, ışık ve ses dahil her şeyi yutabilmesidir.

Kara Delikler hakkındaki birinci teori: Milyonlarca yıl boyunca parlayan büyük kütleli yıldızların yakıtları tükendiğinde meydana gelen şiddetli içe çöküşün bu oluşumu meydana getirdiği söylenmektedir. Büzülme sonucunda binlerce kilometre çapındaki yıldızın birkaç kilometreye düşen çapı, müthiş bir yoğunluk oluşturmakta ve ışığı yutabilecek bir yapı meydana getirmektedir.

Başka bir teoriye göre ise Kara Delikler Süper Nova patlamalarıyla meydana gelir. Süper Nova Yıldızları büyük kütlelidir ve ağır metallerden oluştuğu için füzyon olayı gerçekleşmez. Enerjisini füzyon tepkimesiyle ısıya ve radyasyona çeviremeyen yıldız infilak eder ve içe çöken çekirdek kara delik oluşturur.

Kara Delikler ile ilgili çarpıcı başka bir teori ise büyük bir Kara Delik yeterli ölçüde gaz ve yıldızlar gibi uzay kütlelerini yutarsa çevreye enerji yayar ve 'Kuvasar' adını alır. Eğer Kara Delik infilak ederse Yeni Nebula ve Galaksiler oluşur.

EVREN ALGISINDA YENİ YAKLAŞIMLAR

Dünyayı sonsuz bir yüzey gibi algılayan ilk insanlar gökyüzündeki yıldızları da ışık saçan birer noktacıklar olarak düşünmüş olmalılardır. Sonra, gece gökyüzünde gördüğümüz yıldızların her birinin aslında bir güneş olduğunu öğrendiklerinde eşsiz büyüklükte hayal ettikleri dünyanın sandıkları kadar büyük olmadığını, büyük bir sistemin önemsiz bir üyesi olduğunu anladılar. Uzay hakkında bilgiler arttıkça çıplak gözle göremediğimiz birçok galaksinin olduğunun ortaya çıkması işgal ettiğimiz alanın çok daha küçük olduğunun anlaşılmasını sağladı.

Günümüzde ise evrenle ilgili yaklaşımlar bambaşka bir hal almıştır. Önceleri büyük patlamayla oluşmuş tek bir evrenden bahsederken son dönemde paralel şekilde yaşayan sonsuz evrenlerden ve aslında boşluk zannettiğimiz uzayın atom altı maddelerle dolu olduğundan bahsedilmektedir.

Konu uzay ve evren olunca maddenin nasıl oluştuğu gündeme gelir. Maddenin atomlardan, atomların atom altı parçacıklardan, atom altı parçacıkların neden

oluştugu sonu gelmeyecek gibi görünen sorular dizisini ortaya çıkarmıştır. Son dönemde kabul gören teorilerin başında 'Sicim Teorisi' gelmektedir. Bu teoriye göre evrendeki her madde bölünmeyecek kadar küçük noktasal parçacıklardan değil, farklı şekillerde titreşen sicimlerden meydana gelir. Maddeleri bize farklı sunan ise sicimlerdeki titreşimlerin farklı olmasıdır.

M teorisi ise evrenin 11 boyuttan oluştuğunu iddia eder. Bu 11 boyuttan bizim algılayabildiğimiz 4 tanesidir. Uzunluk, genişlik, yükseklik ve zaman. Kalan 7 boyut ise, sicim ölçeğinde olduğundan bunları algılayamadığımız düşünülmektedir. Çünkü bir sicimin atomun büyüklüğüne oranı, atomun Güneş Sistemi'ne oranı kadar olduğu kabul edilir.

Albert Einstein tarafından geliştirilen Genel Görelilik Teorisi ve daha sonra ortaya atılan Kuantum Teorisinin tek bir evren sonucuna götürdüğünü fark eden Stephan Hawking Sicim Teorisine takılıp kalmayıp sicimlerden çok boyutlu Kuantlar (Membrane-Bran) elde etti.

Hawking, çalışmalarının sonucunda gözlemleyebildiğimiz evrenin aslında 3 boyutlu bir brandan ibaret olduğunu ve evrenimizin bu uzayda yalnız olmadığını ayrıca benzerlerimizin paralel evrenlerde var olabileceği görüşünü ortaya attı. Bu durumu açıklamak için de hologram örneğini kullandı. Çünkü holograma doğru açıdan bakıldığında 2 boyutlu yüzeyde 3 boyutlu nesne görüntüsü algılanabilmektedir. Başka bir ifadeyle yüksek boyutlu bilgiler daha küçük boyuttaki oluşumlara kodlanabilmektedir. 100 metreyi geçen Sekoya ağacının kodlarının küçük tohumunda yer aldığı gibi.

Bu bakış açısı evrenle ilgili düşünceleri başka noktalara taşımıştır. Öyle ise 3 boyutlu dünyamızda gerçekleşen her şey belki de yüksek boyutlu başka bir dünya tarafından üretilmiş olabilir mi? Ya da paralel bir dünyanın yansıması olabilir miyiz? Hawking iki soruya da evet demektedir. Eğer bu sorulara bir gün kanıtlarıyla birlikte evet diyebilirsek dünyadaki her şey dünya dışı yaratıklar tarafından oynanan bir bilgisayar oyunu biz de bu oyunun oyuncularını olabileceğimiz kanıtlanmış demektir. Tıpkı 'Matrix' filminde olduğu gibi.

Hawking evreni tek bir formülle açıklayacak 'Her şeyin Teorisi'nin ' 20. yüzyılın sonuna doğru tamamlanacağını ve bunun insan aklının nihai zaferi olacağını belirtmektedir. 'Evrendeki tüm maddeler tek bir yapıyla (Bran) birbirine bağlıdır.' Fark edilişi ile her şey yeniden yorumlanmaya başlayabilir. Örneğin dünyada kanat çarpan bir kelebeğin yaydığı titreşim 2,2 milyon ışık yılındaki Andromeda Galaksisinden ölçülebilir. 30 yıl önce fantezi gibi görünen olgular kurgu boyutundan bilimsel inceleme alanları haline gelmiştir. Yetkin insan olabilmek yolunda yürüyen akıl birey evrene ve insana mikrokozmik açıdan bakarken aynı anda makrokozmozda da görebileceği bir hologramın zihninde yaratabilmelidir.

Bir sır var, çözdüklerimizden başka,

Bir ışık var bu ışıklardan başka,

Hiçbir yaptığından yetinme, geç öteye,

Bir şey daha var bütün eserlerinden başka.

Ömer Hayyam

Kumaş denince...

60. yıl

AYHAN KUMAŞ & HAZIR GİYİM

Mağaza : Ziya Gökalp Caddesi 14/A Kızılay – ANKARA
Telefon : 0312 430 55 99 0312 430 56 16 Fax : 0312 431 05 43

İmalat : Tuna Caddesi No: 22 Yenışehir – ANKARA
Telefon : 0312 435 09 84
www.ayhanmagazalari.com

HANTEKS İTHALÂT - İMALÂT - TOPTAN

Şair Nigar Sokak Ayhan Han No: 35/1 Osmanbey - İstanbul
Tel : (0212) 232 02 66 - 232 80 53 Faks : 0212 231 26 76

hanteks

Tuna Caddesi No: 22/1-2 Yenışehir - ANKARA
Tel : 0312 431 21 31 - 435 09 84 Faks : 431 05 43

Atike DEĞİRMENCI
Biyoloji Öğretmeni

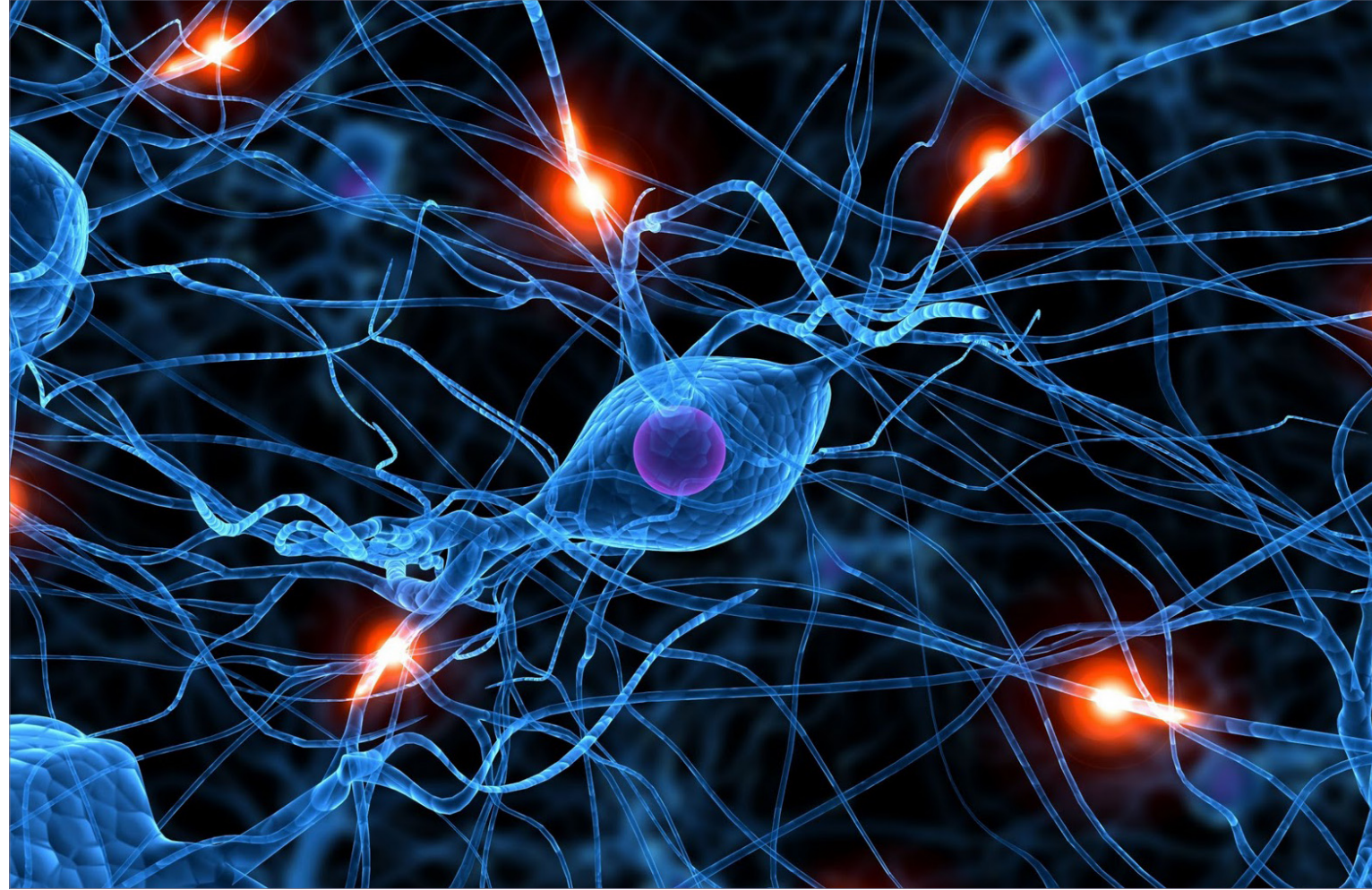
24 saat 11 dakika

Her gün aynı saatte uykunuz geliyor mu?

Ya da her gün aynı saatlerde acıkıyor musunuz?

Cevabınız evet ise, biyolojik saatiniz çalışıyor demektir. Biyolojik saat, vücudumuzun birçok işlevinin zamanlamasını yapan sistemdir. Biyolojik saat sadece uyku düzenini değil birçok fizyolojik olayı düzenler. Hormonların salgılanması, vücut ısısının ayarlanması, açlık durumu gibi birçok olay da biyolojik saatin kontrolündedir. Biyolojik saat sadece günlük değil aylık ve hatta mevsimsel değişimleri de kontrol eder.

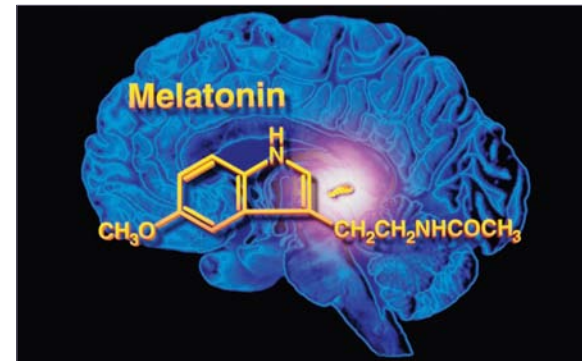
Birçok hayvan belirli mevsimlerde üreme faaliyeti gösterir. Göçmen kuşların ne zaman göç edeceği bellidir. Kış uykusuna yatan hayvanlar hep aynı dönemde kış uykusuna yatarlar. Bunların hepsi biyolojik saatin kontrolündedir.

Biyolojik saatin mevsimlerden ve gece-gündüz döngüsünden etkilenmekle birlikte doğrudan dış etkenlere bağlı olmadığı yapılan bilimsel deneylerle kanıtlanmıştır.

Beyinde bulunan pineal bezin biyolojik saati yönettiği sanılmaktadır. Pineal bezin salgıladığı "melatonin" hormonu biyolojik saati kontrol etmektedir. Karanlık bu hormonun salgılanmasını tetikleyen dış faktördür. Melatonin hormonunun salgılanması gece başlar ve sabaha karşı durur. Gece ne kadar uzunsa melatonin de o kadar uzun süre salgılanmaya devam eder. Sabah 07.00 – 09.00 saatlerinde sona erer. Bu hormonun salgılanması mevsimlerden etkilenmektedir. Uzun günlerde daha az, kısa günlerde daha çok salgılanmaktadır.

Birçok insan sonbahar ve kış aylarında, hava kapalı olduğu dönemlerde durgunlaşır, karamsarlaşır. Bunun nedeni biyolojik saatimizdir. Kış depresyonu olarak adlandırılan bu durum aşırı uyuma isteği, halsizlik, moral bozukluğu ve iştah artışıyla kendini göstermektedir. Kış depresyonuna melatonin salgısının artması

neden gösterilmektedir. Aşırı melatonin melankoliye neden olmaktadır. Karanlık göz sinirleri yoluyla beyinin melatonin salgıladığı merkezi uyarır. Işık ise melatonin salgısını azaltıp serotonin hormonunun salgılanmasını artırır. Depresyon hastalarına ışık tedavisi uygulanmaktadır. Vücuda uygulanan kuvvetli ışığın depresyonu tedavi ettiği görülmüştür.

Bazı durumlarda melatonin salgısının salınma ritmi

bozular. Saat farkı çok olan ülkeler arasında uçak yolculuğu yapmak melatoninin salgılanma ritmini bozar. Bu olaya "jet lag" denmektedir. Normalde melatonin salgısı saat 22.00 de başlar ve 08.00 de sona erer. Uzun mesafeli yolculuklarda gece – gündüz saatleri değiştiği için bir süreliğine melatonin salgılanma sistemi bozular. Gittiğiniz yer gece iken sizin saatiniz gündüze göre çalışmaktadır. Uyum süreci yani biyolojik saatinizin yerel saate uyumu yaklaşık bir hafta sürmektedir. Sürekli böyle yolculuklar yapan pilotlara doktorlar melatonin hormonu vermektedirler. Jet lag etkisinden çabuk kurtulmak için gidilen yerin saatine göre davranmak gerekir. Yani uykunuz gelmeseyse bile gece uyumaya çalışmalısınız.

Biyolojik saate sadece uyku ve uyanıklık olarak bakmamak gerekir. Gün içinde başka pek çok faaliyetimiz de biyolojik saatin kontrolündedir. Yeme – içme düzenimiz bunlardan biridir. Akşam yemeğini geç saatte ve çok miktarda yemiş olsak bile sabah uyanınca acıktığımızı hisseder ve kahvaltı yapmak isteriz. Gün içinde genellikle aynı saatlerde acırız. Yemek yemek istememizin tek nedeni sadece kan şekerimizin düşmesi değil biyolojik saatimizdir.

Vücudumuz, bazı hormonların salgılanmasını da biyolojik saate göre ayarlamaktadır. Bunların başında stres hormonu olarak bilinen "kortizol" gelmektedir. Kortizol hormonu böbrek üstü bezlerden salgılanır. Kan şekerini yükseltir, kan basıncını artırır. Kortizol hormonunun kanda en yüksek seviyede olduğu saatler sabah saatleri, en düşük olduğu saatler ise gece saatleridir.

Bu hormon vücudu gerilime ve tehlikelere karşı hazırlar. Işıktan etkilendiği sanılmaktadır. Bu nedenle salgılanmasında biyolojik saat etkindir.

Biyolojik saatin yaklaşık 24 saat 11 dakikalık bir periyoda sahip olduğu Harvard Üniversitesinde yapılan çalışmalarla tespit edilmiştir.

Dünya saati ile biyolojik saat arasındaki 11 dakikalık bir fark oluşmaktadır. Bu nedenle biyolojik saatin her gün beyin tarafından sıfırlanıp yeniden ayarlandığı sanılmaktadır.

Fatma GÜNGÖR
Fizik Öğretmeni

hiç enerjiniz tükendi mi?

Enerji, bir cisim ya da sistemin iş yapabilme kapasitesidir ve değişik formlarda karşımıza çıkar: Isı enerjisi, ışık enerjisi (radyant enerji), mekanik enerji, elektrik enerjisi, kimyasal enerji ve nükleer enerji... Günlük yaşantımızın her anında ihtiyacımız olan enerjiyi bize enerji kaynakları sağlar. Enerji kaynakları genelde yenilenebilir ve tükenebilir (veya yenilenemeyen) olmak üzere iki grupta toplanırlar. Yenilenebilir enerji, pratik olarak sınırsız varsayılan, sürekli ve tekrar tekrar kullanılabilen enerjidir. Örneğin güneş enerjisi, güneşten gelir ve elektriğe veya ısı

enerjisine dönüştürülebilir. Rüzgâr enerjisi, yerküreden gelen jeotermal enerji, bitkilerden üretilen biokütle ve sudan elde edilen hidrojen de yenilenebilir enerji grubunda değerlendirilmektedir. Yenilenebilir enerji, kısa sürede yerine konulan enerjidir. Tükenebilir enerji ise, kullanılan ve fakat kısa zaman aralığında yeniden oluşmayan enerji olarak tanımlanır. Bunlar genelde, petrol, doğal gaz ve kömür gibi fosil yakıtlardır. Bu tür enerjiler, yaşamları milyonlarca yıl önce sona ermiş bitki ve hayvan gibi organik kalıntıların fosillerinden kaynaklanmaktadır.

Enerjinin insan hareketinde, insanın günlük yaşantısında çok büyük bir yer tuttuğu muhakkaktır. Günümüzde enerjinin önemi gün geçtikçe artıyor. Bu önemli ihtiyacın bilinçsiz kullanılması, insan geleceğine birçok olumsuz etkiyi de beraberinde getirecektir.

Üzerinde yaşadığımız dünyada, insanların ve diğer canlıların yaşamsal olarak kullandıkları, bütün kaynakların, tükenen cinsten kaynaklar olduğunu düşünenecek olursak, bu yaşamsal kaynakların bir gün tükeneceği kaçınılmaz bir sondur.

Evde, işyerinde, toplum yaşamının her alanında makineler kullanılır. Makineler insanların işlerini kolaylaştırır. Az emekle kısa sürede büyük işler görülmesini sağlar. Evimizdeki buzdolabı, elektrik süpürgesi, çamaşır makinesi işlerimizi kolaylaştırır. Traktör çiftçilerin az zamanda çok iş yapmalarını sağlar. Kullandığımız araç ve gereçlerin, giyeceklerimizin çoğu fabrikalarda, makinelerle üretilir. Bütün makineler enerji ile çalışır. Makinelerden düzenli ve sürekli olarak yararlanabilmek için enerjiyi tutumlu kullanmak zorundayız.

İnsanlığın yaşamsal kaynakları olan bu maddelerin bilinçsizce tüketilmesi yada tüketilmesi esnasında çevreye verilen zararların bazı maddelerin tüketilmeden yok olmasına sebep olduğu, tüketilen bazı maddelerin ise bir miktar enerji kullanılarak geri dönüşümlerinin mümkün olmasına rağmen, bu enerjinin harcanarak geri dönüşümün sağlanmadığı, insanlığın ortak malı olan bazı maddelerin insanlığın bazı kesimleri tarafından ekonomik güç ve üstün olma hırsı gibi gayeler için kullanılması, tahribatın boyutlarını artırmakta ve verilen zararlar önüne geçilmez bir hızla insanlığın yaşamını tehdit edecek düzeylere gelmektedir.

Dünyamızda var olan su, hava, toprak, bitki, hayvanlar, petrol ve doğalgaz gibi maddeler, sınırlı yaşamsal kaynaklardır. Bilinçsiz ve aşırı tüketim nedeniyle bu kaynaklar her geçen gün biraz daha azalmaktadır. Nispeten daha uzun süreli olan güneş enerjisi ve rüzgâr gibi enerji kaynakları ise insanlık tarafından henüz yeteri kadar kullanılmamaktadır. Bu enerjilerden yararlanmak için kurulan sistemlerin ekonomik olarak pahalı sistemler olması nedeni ile insanlık henüz bu kaynaklara yeteri kadar yönelmemiştir. Hareket eden her canlı enerji harcar. Örneğin uyurken, koşarken, yürürken enerji harcamış oluruz. Canlılar enerjiyi beslenerek alırlar.

Yakın zamana kadar ülkelerin gelişmişliğinde en önemli kriterlerden biri de enerji tüketimiydi. Bir ülke ne kadar fazla enerji tüketiyorsa o ülkenin o kadar fazla üretim yaptığı ve refah düzeyinin yüksek olduğu kabul edilirdi. Bu değerlendirme geçerliğini yitirmiş durumda. Artık gelişmişlik ülkelerin ne kadar çok enerji tükettiğiyle değil, ne kadar az enerji harcayarak ne kadar çok ürettiğiyle ölçülüyor.

Isıtma, aydınlatma ve ulaşım ihtiyaçlarımızı karşılarken, elektrikli ev eşyalarımızı kullanırken, kısacası günlük yaşamımızın her safhasında enerjiyi verimli kullanmak suretiyle ihtiyaçlarımızdan kısıtlama yapmadan aile bütçesine, ülke ekonomisine ve çevremizin korunmasına katkı sağlamamız mümkündür.

enerjinin verimli kullanılması

Odadan ayrılırken lambaları kapatın. Aile bireylerinin odadan ayrılırken lambaları kapatmalarını hatırlatacak notlar faydalı olacaktır.

Bina aydınlatması için sensörlü sistemleri tercih edin.

İşiniz bittiğinde televizyonu, video oyununu, bilgisayar, müzik setini vb. kapatın.

Buzdolabının kapağını açık tutarak ne alacağınızı buzdolabının önünde düşünmeyin. Açmadan önce ne alacağınızı düşünün, daha sonra ihtiyacınız olanı alıp kapağını tekrar kapatın.

Kullandığınız sıradan ampulleri, kompakt flüoresanlar (tasarruflu ampul) ile değiştirin.

Ders çalışırken veya kitap okurken tüm ışıkları açmak yerine küçük bir lamba kullanın.

Cihaz alırken “enerji verimli ürünler” i tercih edin. Bu cihazlar çok daha az enerji ile çok daha fazla iş yapar.

Yaz aylarında odanızın perdesini veya güneşliğini kapalı tutun, böylece odanız daha serin kalacaktır.

Kış aylarında perdelerinizi kapalı tutun. Gündüzleri, güneş ışığını doğrudan alan perdeleri açık tutun. Radyatörlerin ısı akışına engel olacak şekilde uzun perdeler kullanmayın, radyatörleri mobilyaların arkasına saklamayın.

Kış aylarında binalarınızın giriş-çıkış kapılarını açık bırakmayın.

Gün ışığından mümkün olduğunca faydalanın. Odaları doğal aydınlık avantajını daha iyi kullanacak şekilde düzenleyin.

Daha fazla ışığa ihtiyaç duyulan bölümlerde çok sayıda düşük güçlü lamba yerine daha yüksek güçlü tek bir lamba kullanın.

Küvette uzun süren banyolar yapmak yerine kısa duşlar alın.

Kullanılmayan odaları da düşük ısıda tutun. Soğumuş odaları tekrar ısıtmak, bu odaları sürekli olarak düşük bir ısıda tutmaktan daha fazla enerji harcanmasına neden olur.

Ampullerin üzerine ışığı az geçiren abajurlar kullanılmamalıdır.

Genel ışıklandırma yerine kısmi ışıklandırma tercih edilmelidir.

Duvarlar açık renklere boyanarak daha çok ışık yansımaları sağlanmalıdır.

Ertuğrul GÜLER
Matematik Öğretmeni

Günümüzde matematik kendi dinamiğinin yanı sıra başka bilimlerle arasındaki etkileşim nedeniyle çok hızlı bir gelişme göstermektedir. Matematikte görülen hızlı ve olağanüstü gelişmeler, aynı zamanda felsefi nitelikler de taşımaktadır. Genel düşünce ve çözümlere önem vermektedir. Yirminci yüzyıl matematiği eski ve klasik yapıyı hemen hemen her dalda değiştirecek yeni ve geniş ufuklara açılmıştır. Bu arada “Modern Matematik” denilen çok gelişmiş, o ölçüde de basitleşmiş, kolaylaşmış yeni bir matematik şekli ortaya çıkmıştır. Uzun yolculuklarının çok rakamlı hesapları ancak bu yöntemle yapılabilmektedir. “Elektronik Beyin” denilen bilgisayar makineleri de bu esasa göre kurulmuştur. Bilgisayarların geliştirilmesiyle hesaplamalar için gereken süreler kısalmıştır. Astronomi ölçüleri ve zamanın belirlenmesiyle ilgili hesapların doğruluk derecesi arttıkça, denizcilik ve haritacılık da gelişti, zaman içinde matematik daha iyi gemilerin, lokomotiflerin, otomobillerin ve sonunda da uçakların tasarımı için kullanıldı. Radar sistemlerinin tasarımında aya ve bazı gezegenlere roket gönderilmesinde de matematikten yararlanıldı. İşte bu birkaç örnek matematiğin yeni gelişimini bize gösterir.

OKULDA MATEMATİK

Günlük yaşantımızda, okulda ve iş dünyasında matematiğin önemi ve gerekliliği yadsınmamaktadır. Bunun kanıtı, ilköğretimin ilk yıllarından başlayarak zorunlu eğitim süresi içinde öğretim programlarında matematik derslerine zaman çizelgesinde yer verilir;

bir üst okulların veya bir mesleğe giriş sınavlarında bir takım matematik soruları sorulur. Bunun kuşkusuz bir dizi önemli ve tartışmasız kabul edilen nedenleri vardır. Bunlardan biri, matematiğin güncel yaşamda, düşünme ve karar vermede vazgeçilmez zihinsel etkinlikler içermesi iken diğer bir nedeni de matematiğin bilimsel çalışmalarda ortak dil ve araç olmasıdır. Ancak, başta matematikten ne anlaşıldığı olmak üzere okullarda neyin, niçin, ne ölçüde ve nasıl öğrenme-öğretme konusu olacağı, sürekli tartışma konusu olmaktadır.

Okullarımızda matematiğin yaşamın bir parçası olduğu öğrenciye hissettirilmelidir. Öğrendiği bilgileri yaşamına uygulayabilmelidir. Öğretim sistemimizde gelenekleşen bazı yanlış düşünceler vardır. Matematiği aile olarak, öğretmen olarak, okul olarak çoğunlukla yanlış yorumluyoruz. Zekâ ve yeteneğin asıl ölçüğü olarak görüyoruz. Oysa matematik de diğerleri gibi öğrenilmesi gereken bilgilerdendir. Öğrencinin ilgi ve yeteneğine göre az ya da çok öğretilmelidir. Başka bir deyişle öncelikle, matematiği ürktücü kılan psikolojik nedenler giderilmelidir.

Çocuk psikolojisi üzerinde çalışanlar, çocukların özellikle ilkökulda matematiğe karşı tavrı aldıklarını belirtiyorlar. Sorun, hem işlevsellik hem de yöntem sorunudur. Özellikle temel eğitimde öğrenci, öğrendiği bilgileri kullanabilmelidir.

Çocuk, günlük hayatında bin bir türlü matematik işlemi ile karşı karşıyadır. Matematiğin sağladığı olanaklarla kavramsal düşüncektir.

Matematik dersinin her basamakta hayat için olması zorunludur. Yeni yetişen kuşaklara matematiksel görüş, matematiksel düşünüş vermek artık bir zorunluluktur.

Matematiği bir eğitim olgusu olarak düşünmek gerekir ve matematiği diğer derslerle paralel yürütmenin de önemini bilmek gereklidir.

Matematik, “insanca” yaşamayı, öğretmeyi hedefler. Öğrencilerin analiz, sentez, kavrama, tümdengelim, tümevarım gibi akıl yürütmelerine olanak sağlar. Öğrencilerin kararlı, düzenli ve sistemli olmalarına yardım eder. Öğrencileri ön yargılardan uzak tutar, sabırlı olmayı öğretir. Edinilen bilgilerin günlük yaşama geçirilmesine etkin olur. Yorum güçlerini geliştirir. Edinilen bilgileri fen ve sosyal bilimlere transfer etme olanağını sağlar. Zihin ve yetenek gelişmesine yardımcı olur.

Matematikte düzenli, planlı ve sabırlı çalışma ile başarılı olunabilir. Soruları çözerken çağrışım, benzerlik yorumlara yer verilmeli, çok uygulama yapılmalıdır. Verimli etkin çalışma ile düzenli tekrar teknikleri kullanılmalıdır. Hedef belirlenmeli, program yapılarak kararlı bir biçimde uygulanmalı, başarılı olunacağına inanılmalıdır.

İnsanlar ufkunu ne kadar geliştirirse, matematik de hiç durmadan gelişimini devam ettirecektir. Toplum bu yeni gelişmeler ve eğilimler sayesinde matematiği daha da geliştirip ondan daha fazla yararlanma olanağını elde edecek ve matematik diğer bilimlerde anahtar görevi görmeye devam edecektir. Süregelen tarihi sürecinde matematiğin amacının insanların doğuştan getirdiği düşünme kabiliyetini geliştirmek olduğunu söyleyebiliriz.

Matematik, bizlere bir kısım bilgiler kazandırarak karşılaşacağımız olay ve problemlerde inceleme, araştırma ve karşılaştırmalar yaptırarak düzenli ve dikkatli olmamızı, mantıklı düşünmemizi ve her konuda doğruyu bulmamızı sağlar. Problemleri çözerken değişik bağlantıları bulmak insana heyecan verir. Böylece insanda yeni şeyler bulma arzusu doğar. Bütün bilimlerin doğması ve gelişmesi insandaki bu arzudan doğmuş bu da matematik yardımıyla olmuştur. Bu sebeple bütün bilim dallarında matematikten yararlanılır.

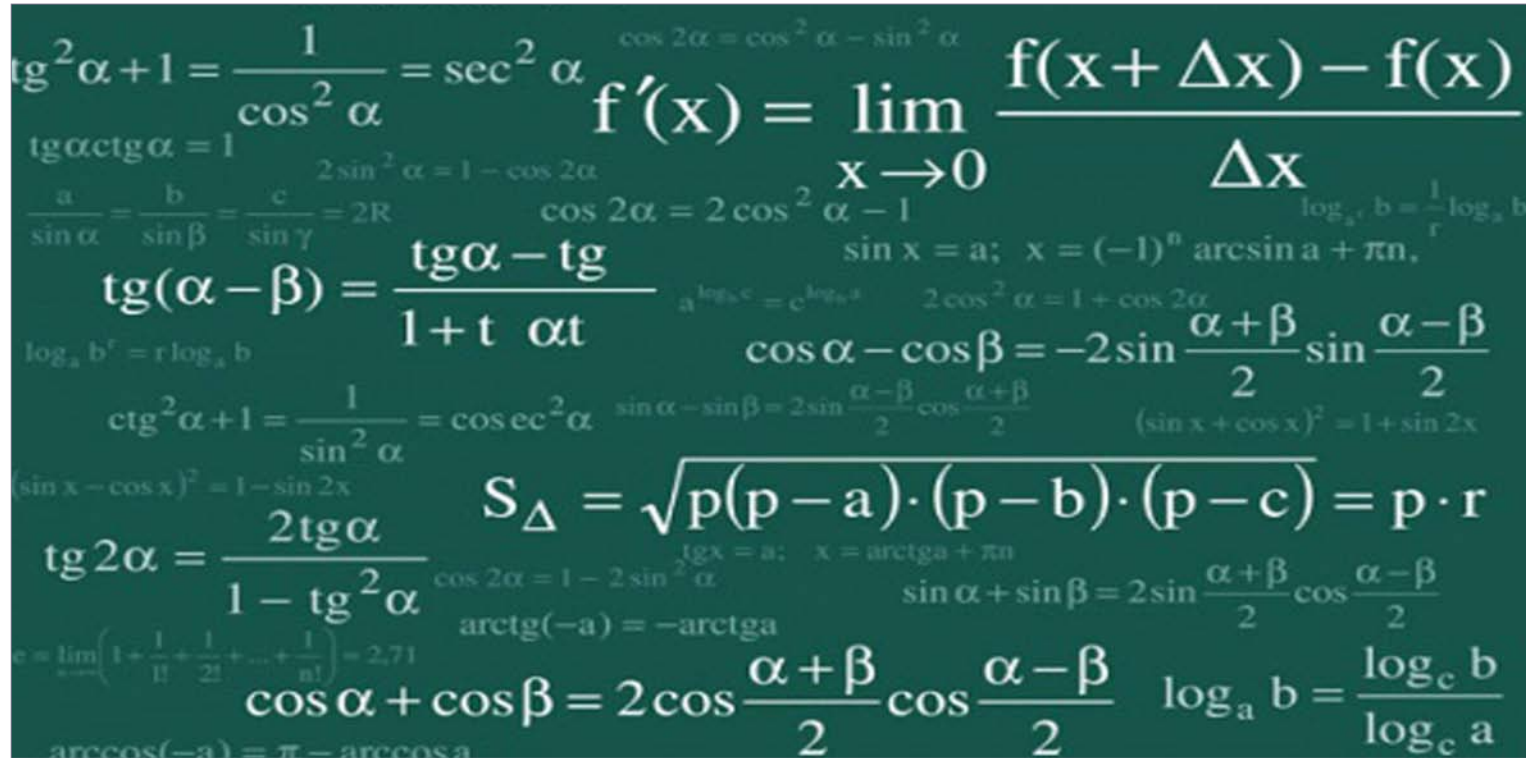
Matematik nitelikleri değil nicelikleri konu edinir, fakat niteliği bulunan her şeyin sayılabilir ve ölçülebilir olması, matematiğin fen bilimleri ve teknolojinin yanında değil sosyal bilimlerde de vazgeçilmez olmasını sağlamıştır. Bu yüzden matematik her öğrencinin öğrenmesi gereken bir bilimdir.

Temel matematik bilgi ve becerileri edinmemiş bireyin yaşantısını sürdürmede, özgürleşmekte ve yaşam boyu öğrenme sürecinde çeşitli sorunları olacaktır. Bu nedenle hayatın içinden gelen matematiği yine hayatımızı kolaylaştırmak için hayata katarız.

önüm arkam sağım solum matematik

Matematiğin bireyi ve toplumu hangi işlevleriyle, nasıl etkilediğini bilmek gerekliliği kaçınılmazdır. Matematik, gelişmesini her yönde sürdürmektedir ve bu anlamda çok canlıdır. Son iki yüzyıl boyunca görünümünü oldukça değiştirmiş olmasına karşın geçmişinden hiçbir şeyi yadsımamıştır.

İnsanoğlu binlerce yıl boyunca doğa olaylarını açıklamaya, içinde yaşadığı evreni bilmeye ve doğaya egemen olmaya çabalamaktadır. Bu çabada onun en sağlam aracı, matematiktir. Doğaüstü görünen pek çok olayın açıklaması yine matematikle verilebilmiştir.

Semra ÇAM
Kimya Öğretmeni

radasyon

Hepimizin bildiği gibi maddenin yapı taşı atomdur. Atom ise proton ve nötronlardan oluşan bir çekirdek ve çekirdeğin etrafında dönen elektronlardan oluşmaktadır. Eğer herhangi bir maddenin atom çekirdeğindeki nötronların sayısı proton sayısından fazla ise çekirdekte kararsızlık oluşur ve fazla nötronlar parçalanır. Bu parçalanma sırasında ortaya alfa, beta, gama adı verilen ve çıplak gözle görülmeyen ışınlar çıkar. Bu ışınlara "radasyon" denir.

Günlük hayatta kullandığımız hayatımızı kolaylaştıran birçok elektrikli alet, bize kolaylık sağlamanın yanı sıra zarar da vermektedir. Bu aletlerden cep telefonu, bilgisayar, mikrodalga fırın, televizyon gibi birçok

elektrikli alet elektromanyetik radasyon yayarak sağlığını tehdit etmektedir. Biz hiç farkında olmadan organlarımız, dokularımız sürekli olarak radasyonla etkileşime girmektedir. Bu etkileşim bazen gözle görülür durumlarda olurken bazen de hiç haberimiz olmadan vücudumuzu etkilemektedir.

Radasyon dalga, parçacık veya foton olarak adlandırılan enerji paketleri ile yayılan enerjidir ve daima doğada var olan, birlikte yaşadığımız bir olgudur. Radyo ve televizyon iletişimini olanaklı kılan radyo dalgaları, endüstride kullanılan x-ışınları ve güneş ışınları günlük hayatımızda alışkın olduğumuz radasyon çeşitleridir. Iyonlaştırıcı radasyon, hücrenin

genetik materyali olan DNA'yı parçalayabilecek kadar enerji taşımakta ve DNA'nın parçalanmasıyla hücreler ölmektedir. Bunun sonucunda doğal olarak dokular zarar görür ve kansere yol açabilir.

Çevreye rastgele atılan radyoaktif maddeler insan, hayvan ve bitki sağlığına olumsuz etkiler yaparak çevreyi ve ekolojik dengeyi bozmaktadır. Ayrıca radasyon canlıda genetik değişikliklere ya da vücutta kalıcı değişikliklere sebep olabilir. Radasyonun etkileri cins, yaş ve organa göre değişmekle birlikte, çocuklar ve gelişme çağındaki gençlerde genellikle gözü etkileyerek görme bozukluğu, katarakt gibi rahatsızlıklara neden olmaktadır.

Radasyonun etkileri zamanla ortaya çıkmaktadır. Geçmişte yapılan nükleer silah denemelerinden dolayı radyoaktif maddelerle yüklenmiş toz bulutları, atmosferin yüksek tabakalarına ve stratosfere yerleşerek, radyoaktif yağışlar halinde yavaş yavaş yeryüzüne inmekte ve çevrenin, özellikle yüzeysel suların kirlenmesine sebep olmaktadır.

Radasyonun çevreye zararları sınır tanımaksızın yayılmakta ve kilometrelerce uzağa etki etmektedir. En basit örnekle Ukrayna'daki Çernobil kazası sadece Ukrayna'da oluşan bir kaza olarak kalmamış birçok bölgeyi etkilediği gibi Karadeniz Bölgesi'ni de etkilemiştir.

Radyasyona maruz kalan bir hücre ya ölür veya işlevini yitirir. Aslında az sayıda hücrenin ölmesi önemli değildir. Çünkü normal yaşamda yıpranan hücrelerin ölümü ve yerlerine yenilerin doğması doğaldır. Ancak, yüksek radyasyon sonucu çok sayıda hücrenin aniden ölmesi veya normal çalışmasının bozulması canlının sağlığını önemli ölçüde etkileyecek bir olaydır.

Hayati önemi fazla olan dokularda (kemik iliği, dalak, kan ve üreme hücreleri) radyasyonun etkisi daha erken görülür. Çünkü bu hücreler daha çabuk çoğaldığından bir hücredeki hasar, sakat doğan yeni hücrelerle çığ gibi büyür. Bu ise uzun bir zaman dilimi içerisinde her an bir tümör olarak sonuçlanabilir. Radyasyonun kanserojen etkisi bu şekilde ortaya çıkmaktadır.

En büyük tehlike ise hücre çekirdeği içindeki DNA'ların bozulmasıdır. DNA'lardan oluşan kromozomların yapılarının değişmesi, taşıdığı sırların kaybolması ve yeni genetik yapılı hücreler haline dönüşmesi sonucunda ebeveyne benzemeyen yeni bir genotip ortaya çıkar. Bu farklılaşmaya mutasyon adı verilir. Eğer bu durum, bireyin üreme hücrelerinde gerçekleşirse radyasyondan kaynaklanan bu değişiklik gelecek nesillere de aktarılır.

Yüksek dozda radyasyona maruz kalmış bireylerde görülebilecek baslıca hastalıklar şunlardır: Kanda ve kan yapan organlarda tahribat (anemi, lösemi), ciltte ateş yanığını andıran yaralar, gözde katarakt, kısırlık, kanser ve kalıtsal bozukluklar...

Bir insan vücudunun kısa bir süre belirli bir radyasyon dozuna maruz kalması sonucu görülebilecek rahatsızlıklar ise kişiden kişiye değişebilir. Ancak, bu rahatsızlıkların genel özellikleri su şekilde özetlenebilir:

50 rem gözlenebilir bir biyolojik etki meydana getiren en küçük radyasyon dozudur. Bu doz kandaki akuyvar sayısında geçici bir değişiklik meydana getirir.

100 – 200 rem arasında radyasyona maruz kalan bir insanda 3 saat içerisinde kusma ile birlikte yorgunluk ve iştahsızlık görülür. Bu tür hastalarda birkaç hafta içinde iyileşme gözlenir.

300 rem radyasyon dozuna maruz kalan kişilerde 2 saat içinde kusma ve halsizlik başlar. Yaklaşık 2 hafta

sonra ise saçlar dökülmeye baslar. Bir ay ile bir yıl arasında bu kişilerin %90'ı iyileşir. Vücut tarafından alınan radyasyon dozunun artmasıyla gözlenen etkiler daha belirgin ve ciddi olmaya başlar.

400 rem radyasyon dozuna maruz kalan kişilerde birkaç saat içerisinde başlayan bulantı ve kusma dönemini iştahsızlık, halsizlik, ateş ve saç dökülmesi izler. Yaklaşık iki hafta sonra ağızda iltihaplanma görülür, ishal ile birlikte hızlı kilo kaybı başlar. Bu dozda radyasyona maruz kalan fertlerin %50'si 2 ile 4 hafta içinde ölür.

Doz 600 rem'e çıktığında ise ölüm oranı %90'a çıkar. Kalanların iyileşmesi ise çok uzun süren tedaviler gerektirir.

korunmak mümkün mü?

Her insan için tehlikeli olan bu elektromanyetik radyasyondan korunmak tamamen mümkün olmasa da, dikkat edilecek birkaç önemli husus ile etkilene miktarını düşürebiliriz. Örneğin; evimizde elektrikli aletleri kullanmadığımız zaman kapalı tutmalı ve fişten çıkarmalıyız. Bu aletleri kullanmasak da kapatmadığımız süre içerisinde elektromanyetik radyasyon yaymaya devam ederler. LED, LCD ya da plazma ekranlarını tercih etmeliyiz. Okuma lambası olarak halojen ya da flüoresan lambaları kullanmamalıyız.

Günlük hayatımızda çok sık kullandığımız saç kurutma makinesinin manyetik alanı yüksek olduğu için; saç kurutma makinesini sürekli kullanmak yerine, belirli aralıklarla kullanmalıyız. Yatarken başucumuzda herhangi bir elektromanyetik alan kaynağı bulunmamalıdır. Elektrikli aletleri mutlaka prizden çekmeli ve cep telefonumuzu kapatmalı veya en az 1 metre uzağımızda tutmalıyız. Yaptığımız en büyük yanlışlardan biri de cep telefonlarımızı yatarken bile yanı başımızda tutmaktır. Cep telefonu kullanırken kablolu kulaklık takmalıyız. İnternet bağlantılarımızda kablolu modemi tercih etmeliyiz.

Elektromanyetik radyasyon her yaştan herkesi etkilemektedir. Elektromanyetik radyasyon birçok zararının yanı sıra üremeyi de olumsuz etkilediği için özellikle 16 yaş altı gençlerin ve çocukların cep telefonu kullanması son derece sakıncalıdır. Bumanyetik dalgalar en çok hamile bayanlar ve bebeklerinin sağlığını tehdit etmektedir. Özellikle hamilelik döneminde bayanların daha hassas olduğu ve bebeklerin daha çok küçük olduğu için, dış etkilere daha kolay etkilendiğini düşünürsek sonuç daha da korkutucu oluyor. Hamile bayanların hiç değilse hamilelikleri boyunca cep telefonu ve bilgisayarlardan uzak durmaları ya da en aza indirmeleri, hem kendi hem de bebeklerinin sağlığı için çok önemlidir.

Taylan KAYA
Müdür Yardımcısı

En basit düzeyde bir sistem Girdi - Süreç - Çıktı döngüsünden oluşur. Okulda bu döngü eğitilecek insanlar-eğitim süreci-eğitilmiş insanlar şeklindedir. İşin içine beklenen çıktıların alınmama durumu girerse kontrol-karar verme-geri besleme gibi süreçler bu dönüte dâhil olur. Dış çevre ise okulun istenilen nitelikte ürün verip vermediğini denetler. Dış çevrenin isteklerini girdi analiz birimi (dış çevre denetleyici) denetler. Tanı koyucu (iç çevre izleyici) ve sürece eklenen planlama ögesiyle de sisteme kendi sürekliliğini sağlama yeteneği kazandırılır.

Bir Örgüt Olarak Okulların Özellikleri

Okulun gevşek yapılı doğası (yetki müdürler, öğretmenler, öğrenciler ve hatta aileler tarafından paylaşılır).

Öğrencilerin (zorunlu ama) gönüllü olmayan üyeliği.

Finansman konuları (okul başarısız bir öğrenci yetiştirse bile, devletten aldığı bütçesiyle ilgili herhangi bir şey yapılmaz).

Yarı tekellilik (Tek rekabet özel okullardan gelir).

Üyelik. Öğrenciler örgütün bazen üyeleri bazen de müşterileri olarak işlem görürler.

Geçirgenlik. Okulları etkileyen pek çok özel çıkar grupları vardır.

Çoklu veya açık olmayan amaçlar (eğitimin hedefleriyle ilgili farklı vizyonlar).

Mal değil, bilgi. Okulun hemen hemen tüm işi bilgi ve onu kullanan becerilerle uğraşmaktır.

Okul, açık bir toplumsal sistem olarak çevresinden ve bir alt okuldan girdiler alır, bunları işleyerek çevreye ve üst okullara verir. Okulun amaçlarının en önemlilerinden biri de, aldığı öğrenciyi çevresinden farklılaştırmaktır. Çok farklı çevrelerde bulunan okullar bakımından farklılaştırmanın düzeyi de farklı olacaktır. Böyle bir farklılaştırma, hem okulun hem de çevrenin geleneklerinden bir kısmının bozulmasına neden olabilir. Bunun yanında çevre ile okul arasında çatışma çıkabilir.

Açık sistem özelliği gösteren okulların, çevresindeki gelişmeler karşısında gerekli önlemleri alamaması, girdilerinde ve dönüştürme süreçlerinde çevresel gelişmelerin zorladığı değişiklikleri gerçekleştirememesi durumunda, entropiye (güç yitimi) girmesi sonucu olasıdır. Bu nedenle sistem olarak varlıklarını sürdürmek durumundaki örgütlerin, çevrelerindeki sosyal, politik, ekonomik ve kültürel değişmelerin farkında olmaları ve gerekli değişiklikleri yapmaları yaşamsal bir öneme sahiptir.

Funda MUTLU
Felsefe Grubu Öğretmeni

toplumsal değişme

Son zamanlarda hemen hemen her kesimden insanın –özellikle de orta ve ileri yaştaki- eski günleri hasretle andığına, o günlere bir özlem duyduğuna sıkça rastlar olduk. Hatta televizyon programlarında, dizilerde, şarkılarda bile aynı durumu görmeye başladık. Bu durum aklımıza “Niçin?” sorusunu getiriyor. Tabi ki bunun pek çok sebebi olabilir. Hayatımızın pek çok alanında, ev dekorasyonu, mutfak alışkanlıklarımız, giyim-kuşam, moda alışkanlıklarımız, dinlediğimiz müzikler, gelenek-göreneklerimizin farklılaşması, toplumların heterojenleşmesi, doğanın kirlenmesi, cemaat hayatının cemiyet hayatına dönüşmesi ve en önemlisi de insan ilişkilerinin soyut ve samimiyezsiz bir hale gelmesi gibi birçok değişme bizlerin eskiye olan özlemini biraz daha artırıyor. Ancak bu sadece Türkiye’ye has değil, dünyanın diğer bütün toplumlarında da görülen bir olgudur. İşte bu olgunun adı toplumsal değişmedir.

Toplumsal değişme toplumsal yapıda, kurumlarda, toplumsal ilişkilerde ortaya çıkan bir durumdan başka

bir duruma geçişi ifade eder. Değişme kavramı bir süreci ifade eder. İlk çağ filozofu Herakleitos da felsefesinin merkezine değişmeyi koymuş ve “Değişmeyen tek şey değişmenin kendisidir.” demiştir. Değişme kavramı bize hem ilerlemeyi hem de gerilemeyi anlatır. Yani değişme olumlu olabileceği gibi olumsuz da olabilir. Değişme birden fazla yönde olursa bunun adı da gelişme olur.

Toplumsal değişme tarihsel süreç içerisinde sosyologların araştırmalarına konu olmuş ve bu değişmeyi açıklayan kuramlar ortaya konmuştur. Bu kuramlar büyük, orta ve küçük kuramlar olarak üçe ayrılır.

Büyük boy kuramlar çok uzun tarih dönemlerini; orta boy kuramlar yaklaşık 30-50 yıllık bir tarih dönemini; küçük boy kuramlar ise çok kısa vadedeki toplumsal değişimleri ele alıp inceleyen kuramlardır.

Değişmenin süresi kadar önemli olan bir başka faktör de toplumsal değişmeyi etkileyen faktörlerdir. Toplum canlı bir organizma gibi işlevsel olduğu için de bu

faktörler çok çeşitlidir. Bunlar arasında; fiziksel çevre, bilim ve teknoloji, kültür, nüfus hareketleri, ekonomi, yayılma, istila, keşif ve icatlar, politik faktörler ilk aklı gelenlerdir.

Doğada meydana gelen deprem, sel, salgın hastalıklar gibi etmenler burada yaşayan toplumda dengeyi bozarak bir değişimin olmasını zorlar. Örneğin 17 Ağustos depremi, 2011 yılındaki Van depremi Türkiye’de yerleşim birimlerinde bir değişime yaşanmasına sebep olmuştur. Yine makineleşme, iletişim araçlarındaki farklılıklar ve gelişmeler, ulaşım olanaklarının fazlalaşması ve farklılaşması, bilgisayar ve internet teknolojisinin yaygınlaşması, televizyon ve sinema alışkanlıklarımızın değişmesi, bilimsel değişme ve gelişmeler de toplum yaşamını önemli ölçüde etkilemiştir. Toplumsal değişmedeki en önemli faktörlerden biri de kültürel değişimlerdir. Özellikle kültürel temas sonucu kendi kültürümüz dışında başka kültürlerle de temasımız kültürün bazı öğelerinde farklılıklar olmasına yol açmıştır. Bununla birlikte iç

ve dış göçler, kentleşme gibi olgular da toplumsal gelişmenin ortaya çıkmasını etkiler. Göçler sonucunda özellikle göç alan bölgelerde hem olumlu hem olumsuz birtakım değişimler göze çarpar. Ucuz iş gücünün artması olumlu bir değişimken çarpık kentleşme, insan ilişkilerinin azalması olumsuz birer değişimdir. Göçler gibi ekonomik değişmeler, krizler de toplumsal değişmeyi tetikler.

Toplumsal değişme değişik tiplerde meydana gelir. Bunlar genellikle şöyledir:

Serbest Toplumsal Değişmeler: Herhangi bir baskı olmadan kültürel alışverişler sonucu kendiliğinden gelişir.

Müdahale Yoluyla Toplumsal Değişmeler: Planlı bir biçimde iki şekilde gerçekleştirilir.

Demokratik Planlı Değişme: Eğitim, kitle iletişim araçları gibi araçlarla bireyleri istenilen yönde davranış ve bilgi değişikliğine itmektir.

Baskı Yoluyla Değiştirme: Zorla oluşturulan, özgürlüğün kısıtlandığı değişimlerdir.

Her toplumsal değişme beraberinde birtakım sorunlar getirir. Çünkü hiçbir toplumda insanlar olumlu bile olsa bütün değişimlere tamamen katılmazlar. Mutlaka karşı görüşler çıkacaktır. Bunun en yakın örneği Atatürk inkılaplarında görülmüştür. Özellikle de geleneksel toplumlarda değişim daha zor olmaktadır. Ancak ne olursa olsun değişme kimsenin kaçamayacağı bir olgudur.

Sanayi Devrimi öncesi toplumlarda sanayileşme ile birlikte toplumsal değişmeye fazlasıyla rastlanmaktadır. Örneğin artık üretim, tüketim için değil, pazar için yapılmaktadır. Mahalle bakkallarının yerini hipermarketler, gross marketler almıştır. Hatta son zamanlarda küçük esnafı korumaya yönelik reklamlar bile yapılmaktadır. Aynı durum küçük işletmeler ve el zanaatlarıyla uğraşan esnaf için de söz konusudur. Ulaşım ve iletişimdeki değişmeler köyden kente göçü artırmış bu da beraberinde kent toplumundaki değişimleri getirmiştir. En gelenekçi aileler bile gelişen teknoloji karşısında fazla direnememektedirler. Hatta daha da ileri giderek bütün unsurlardaki değişimler ataerkil, gelenekçi aile yapısını da değiştirmiştir. Örneğin kadın çalışma hayatına girerek evde söz sahibi olmaya başlamış bu da demokratik aile yapısına geçişi hızlandırmıştır. Aile bireylerinin birçoğunun iş hayatının olması insanlar arası ilişkilerini etkilemiş, birincil (samimi) ilişkiler, ikincil (resmî) ilişkiler haline gelmeye başlamıştır. Kitle iletişim araçlarının çeşitliliği ve teknolojinin gelişmesi ile birlikte kültürler arası etkileşim de artmış, popüler kültür anlayışında değişiklikler gözlenmiştir.

Toplumsal yapı ne kadar hızlı ve çok değişirse bizler de şu cümleyi daha sıkça duyacağız: “AH O ESKİ ZAMANLAR!”

Gamze ÖNCÜ
Rehber Öğretmen

gençlik

Gençlik, değeri geçtikten sonra bilinen, eski kuşakların özlemle andığı bir çağdır. Gençlerin istediği daha çok özgürlük, daha çok güven ve daha çok anlayıştır. Bu çağ, gencin çatışma yaşadığı anne babaya aslında en çok ihtiyaç duyduğu çağdır. Gencin anne baba ile çatışmasının sağlıksız boyutlara ulaşmasını önlemek sağlıklı bir iletişimle gerçekleşebilir. Sağlıklı bir iletişimi kurup sürdürebilmek, karşılıklı açık, net ve dürüst paylaşım fırsatını oluşturabilmek, olası hatalarını zamanında fark edip onlara rehberlik edebilme imkânını verir.

Değişime, dürüstlüğe, doğruya, doğrunun yanında olmak gerektiğine, iyiye, güzele, geleceğe daha çok inanılır. Gencin içi umut doludur. Genç sevgisinde de, öfkesinde de coşkulu ve tam bir delikanlıdır. Derin hayalleri vardır, birçok defa hayal kırıklıkları yaşasa da. Çok büyük beklentileri vardır, birçoğu gerçekleşme de. Bunlardan dolayı hayata küsebilir, içine kapanabilir,

yalnızlığı tercih edebilir. Ancak, bütün bunlar ani bir şekilde bir anda yaşama coşkusuna, hayata bağlılığa dönüşür. Aile ve çevresinin beklentilerinden bunaldığı olur, beklentileri karşılayamamanın ezikliğini hisseder. Onun, içinde bulunduğu dönemin her aşamasında ihtiyaç duyduğu şeylerin başında sabır, hoşgörü ve anlayış gelir.

“Genç kendisine bir şey olabileceğini ancak, bir şey olduğu zaman tam olarak fark eder”. Ölümün, hastalığın, iflasın, kazanın insanlar için var olduğunu; bir insan olarak kendi başına da bunların veya kötü bir şeylerin gelebileceğini düşünemeyebilir. Bu nedenledir ki her an bir maceraya atılır, çabuk ve abartılı riskleri çok kolay alır. Kendisine ve başkalarına ciddi zararlar verebilecek tehlikeli ve riskli işleri yapabilir, hız tutkunu olabilir, tehlikeli işlere kalkışabilir. Adeta, “Bana bir şey olmaz.” diyerek, her şeyin hep aynı olacağını ve kalacağını düşünür.

Genç ölümlerine bu alınan tehlikeli maceralar sebep olabilir. Mesela bu çağda trafik kazalarından ölümlerin sayısı oldukça fazladır. Hayatı boyunca hiçbir zaman cesaret edemeyeceği bazı şeyleri bu dönemde yapabilir, deneyebilir. Sıkça hayatın, dünyanın ve var olan her şeyin anlamını sorgular.

Gerçekte gencin de, anne babanın da hedefleri aynıdır: İlerde dönüp bakıldığında hüznün, acının, pişmanlığın, incinmişliğin en az hissedileceği bir gençlik kurulmaya çalışılır. Ama her iki taraf da hep hata yapar. Zaman zaman yaşanan ve yaşanması da gereken bazı çatışmalar hem anne ve babayı hem de genci olgunlaştırır. Yaşanan kırınlıklar unutulur, gerçekten herkes olması gerektiği şekli ve yeri alır.

Önemli olan tıpkı çocukluk ya da yetişkinlik gibi gelip geçici olan bir yaşam evresinin kendine özgü genel geçer özelliklerinden haberdar olmak ve olanı olduğu gibi kabullenebilmektir.

sorunsuz bir ilişki için

- Genci önce bir birey olarak kabul edin. Ona sevgi ve saygı gösterdiğinizizi belli edin.
- Gençlik çağına özgü biyolojik, ruhsal ve toplumsal değişme ve gelişmeleri, bunların gencin davranışına ne biçimde yansıdığını bilip tanıyın, gençlik çağının fırtınalı ve zor olduğunu unutmayın.
- Gencin duygu değişiklikleri ve zorlanmalarından kaynaklanan davranışları karşısında serinkanlı olun. Kırıcı, sert ve yıkıcı davranışlarda bulunmayın.
- Genci hiçbir zaman başkalarının önünde eleştirmeyin.
- Gencin karşısına anne baba anlaşılmış olarak ve tek bir fikirle çıkın.
- Genci denetlemek, engellemek ya da ödün, ödül vermek için tutarlı davranın, kimi kez ödüle değer bulduğunuz bir davranışı başka bir zaman kötüleyip yermekten kaçının.
- Gencin yaşamı, giyinişi, süslenmesine ilişkin karar alırken durumu gençle tartışmak yerine onun düşünce ve önerilerine anlayış ve saygı gösterin.
- Aile ve evle ilgili konularda ve sorunlarda gencin de düşünce ve önerilerini alıp onunla konuşup tartışmaktan sakınmayın.
- Konuşma ve tartışmalar sırasında gencin doğru düşündüğü, gerçeği bulup söylediği durumlarda ona hak verin, onu önemseyin, düşünce ve önerisini gerçekleştirmek için yardımcı olun.
- Gençlerle yapılan konuşma ve tartışmaları onları korkutarak ve yıldırarak kesmeyin.
- Gence neyin niçin yasaklandığını, neyin niçin hoş görülmeyeceğini açıklayın.
- Gence bol bol öğüt vermek yerine örnek davranışlar yapın ve örnek davranışlarını bulup gösterin.
- Fikir ayrılığı yaşadığınızda şu sorular üzerine düşünün: Sorun üzerinde bu kadar durmağa değer mi? Gencin fikri kabul edildiği takdirde, bunun çocuğa bir zararı dokunacak mıdır? Yoksa anne babaya karşı koyuşu, kişisel nedenlerden mi gelmektedir?
- Aksi ispat edilene kadar onlara güvenin ve hata yapmalarına izin verin. Düşüklerinde tutmak için arkalarında değil, düşmemeleri için önlerinde değil, yalnızca yanlarında onlarla beraber olun. Onların elinden tutmayın, yalnızca yol gösterin.

rehberlik meslek seçimi

Gamze ÖNCÜ
Rehber Öğretmen

Ne yazık ki bu dönemde kavramlar da tanımlar da birbirine karışıyor, birbiri yerine kullanılıyor. Gençlerin bilmesi gereken ve tanımlarına tam vakıf olması gereken kavramlardan, “üniversite”, “yükseköğretim programı”, “lisans” ve “ön lisans” hemen her adayca artık biliniyor. Ancak “meslek”, “kariyer” ve “iş” kavramları hala zihinlerde çok da net değil.

Meslek, “insanlara yararlı mal ve hizmet üretmek için yapılan, karşılığında da para alınan, belli bir eğitimle kazanılmış olan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, kuralları toplumca belirlenmiş olan etkinler” olarak tanımlanıyor (Kuzgun Y. 1999).

“Kariyer”, mesleği de içeren bir kavram. Bireyin yaşamı boyunca yaptığı tüm işleri, yaşamını oluşturan tüm olayları ve yaşam rollerinin tüm kurgularını tanımlamak için kullanılıyor. “İş”, ise, bir alanda mesleki bilgi ve becerilerin uygulanması olarak tanımlanabilir.

Meslek seçimi, en yalın anlatımı ile bireyin meslekler arasından kendine en uygun olanı seçmesidir. Hep olmak istediği meslek, ileride zengin iş fırsatları sunacak meslek ve bireyin bilgi ve becerilerinin yeteceği meslek üçgeninde aday en uygun olanı seçmekle karşı karşıya kalıyor.

Tercihler yapılırken kendine sorulması gereken soruların iyi bilinmesi gerekiyor. Örneğin mimarlığı seçecek bir adaya günlerce uğraştığı bir projenin incelendikten sonra hatanın nerede olduğu dahi söylenmeden

yeniden yapıp gel dendiğinde tekrar yapmaya hazır olup olmadığı, bilgisayar işi ile uğraşacak kişinin nerdeyse günün sekiz saatini bilgisayar başında geçirip geçiremeyeceği gibi soruları sorması gerekir.

Meslek seçiminde, bireysel ilgi, yetenek ve değerlerin yanı sıra, ulusal ve uluslar arası gelişimin de özenle izlenmesi gerekiyor. Bir adayın 4-5 yıl üniversite öğrenimi alacağı, 1-2 yıl yüksek lisans, staj, gelişim kursları ve benzeri arayışlarla geçeceği öngörülürse, şu anda bölüm, üniversite, bir anlamda meslek seçen bir aday, bu mesleği 10-15 yıl sonra uyguluyor olacak. Bu bakımdan sağlıklı bir meslek seçimi için, toplumsal, ulusal ve dünyadaki siyasi, ekonomik ve teknolojik tüm gelişmelerin yakından izlenmesi zorunluluk haline geliyor.

Gelecekte daha çok gelişecek ve iş fırsatları sunabilecek gibi görünen sektörler arasında, bilişim, yazılım, tasarım, psikolojik danışmanlık, enerji, uzay araştırmaları, genetik, gıda, bireysel sağlık hizmetleri sayılabilir.

Hukuk, tıp, uluslar arası ilişkiler gibi bazı alanlarda da özel uzmanlık alanlarının artacağı söylenebilir. Doktor, öğretmen, avukat olmayı hayal eden gençlerin önüne yakın gelecekte “vücut parçası imalatçısı”, “iklim değiştirme uzmanı”, “uzay rehberi”, “hafıza artırma cerrahı” ve “sanal karmaşa uzmanı” gibi sıra dışı meslek tercihleri de gelecek.

Cazibesi artacak meslekler arasında biyokimyager ve biyofizikçi, satış yöneticisi, salgın hastalıklar uzmanı, bilgisayar sistem analisti, temsilci ve yönetici, pazarlama yöneticisi, üretici, aktör, bilişim hukuku alanında avukat, reklam müdürü, yönetim analisti, ikinci eğitim yöneticisi, finans yöneticisi, pilot, jeolog, piyasa araştırma analisti, hisse satış temsilcisi bulunuyor.

Öne çıkan diğer ilginç mesleklerin bazıları ise uzmanlar tarafından şöyle belirlenmiş:

Vücut parçası imalatçılığı: “İnsan yedek parçası üretimi” olarak da nitelendirilen vücut parçası imalatçılığının popüler mesleklerden biri haline gelmesi öngörülüyor. Bu işi seçen kişi, hücre ve gen teknolojisindeki ilerlemelerden faydalanarak hasarlı, hastalıklı ve hatta eskimiş organların yerine yenilerini üretecek.

Hafıza artırma cerrahlığı: Beynin kapasitesini artırmaya yönelik çalışmaları içeriyor.

Uzay mimarları: Yakın gezegenlerdeki hayatı yaşanılır kılmaya yönelik çalışmaları içeriyor.

Robotik sorunlar avukatlığı: Üretim ve hizmet alanlarında satın alınan robotların kullanımında karşılaşılan sorunların çözümünde robotları üreten, satan, kullanan kişi ya da kurumların hak ve sorumlulukları alanında çalışan sektörel uzman avukatlar olacak.

Gen terapistliği: “Geçmiş olsun, hayrola neyiniz var?” denildiğinde verilecek yanıtlar çok daha özel ve belirgin olacak. “Göğüs hücrelerimdeki genlerde sorun var, gen terapisi alıyorum” gibi... Bozuk genlerin tespiti ve düzeltilmesi ile ilgilenen, hatta gen haritasına göre ileride bozulacak genleri önceden tespit edip, önlem alacak programları geliştirenler “gen terapistleri” denilecek.

Genetik ekonomi: Genetik teknolojiyle ilintili her şey, tıpkı bugünün dijital devrim zenginleri gibi genetik zenginleri, iş alanları oluşacak. Bu tür sınırsız ürünün satış piyasasının yönetilmesi, yepyeni bir ekonomik yapı ve boyut yaratacak. Tüm güç dengeleri genetik teknoloji ve ürünlerine sahip kişi, kurum, toplumlar lehine değişecek.

Alternatif besin mühendisi: Beslenme için gerekli maddelerin yoğunlaştırılmış ve karma tabletlere, sıvılara dönüştürülmesiyle uğraşacaklar. Genetik ve nano teknolojinin tüm nimetlerinden yararlanarak insanların beslenme ihtiyacına yanıt verecek alternatifler üzerinde çalışacaklar.

Siber teknoloji mühendisi: İnsansı robotik sistemler, yapay zekâ ve bunların entegrasyonu üzerinde çalışacak hayati mesleklerden biri olacak.

Solunum terapisti: Atmosfer ve soluduğumuz hava ne yazık ki eskisi gibi olamayacak. Hava kirliliği, solunum yolları hastalıklarının yanı sıra pek çok sağlık sorunlarına neden olacak. Değişik kademede ki teknisyen ve pratisyenler solunum terapisti olmak için şimdiden eğitim almaya başladılar.

Kök hücre araştırmacısı: Kök hücre araştırması başladığı günden beri etik tartışmalarını da yanında getiriyor. Bilim ilerledikçe araştırmacılar bu etik tartışmalarına son verecek alternatif embriyonik kök hücre buldular. Bundan sonra çalışmaların hızlanmasıyla birlikte, hastalıklara ve genetik bozukluklara tedavi bulunması söz konusu. Bu noktada görev kök hücre araştırmacılarına düşüyor.

Bu mesleklerin yanı sıra, halen devam eden mesleklerin içeriği de değiştirilerek farklı bir özellik kazanacak gibi görünüyor.

3 kuşak

Yıllarca inandığınız değerlerin geçerliliğini kaybetmesi sizi zorluyor. Geçmişe karşı duygusal olarak bağlı olmanız ama yeniye de uyum sağlamanızın gerekliliği. Çocuğumuzla kurduğumuz ilişkilerde de bunları yaşıyoruz.

2000'li yıllara geldiğimizde biz 40-50 yaş grubu insanlar, sanki iki çağın arasında kalmış gibi olduk. Eskiye ve yeniye bir arada yaşıyoruz. Bu durum kendi içimizde çelişkiler yaşamamıza neden oluyor.

Herhangi bir olay yaşandığında 20 yıl önceki bakış açısı ile şimdiki farklı. Doğal olarak günümüze uyarlamamız gerekiyor. Bunu yaparken de geçmişten getirdiğimiz duygular nedeniyle kendi dirençlerimizle karşılaşyoruz.

Örneklendirecek olursak, kız-erkek arkadaşlığını ele alalım. 20 yıl önce daha kendince ve platonik olan sevgiler şimdi daha samimi, yaş grubu da daha düştü. Toplum da bunu kabul etti yani olay normalleşti. Olayların böyle gelişmesini etkileyen pek çok neden var: Sosyal ortam, çekirdek aile yapısı, kültür, iletişim araçlarının gelişmesi, çocuğun bir birey olarak kabul edilip kendini ifade etmesinin desteklenmesi... Siz de anlamaya, uyum sağlamaya çalışıyorsunuz. Böyle durumlar olduğunda çocuğunuzu bilgilendirerek uyarınızı yapabiliyorsunuz.

Bu çağın galiba en hızlı gelişen kısmı bilgi iletişim araçlarının devamlı gelişmesi ve insanlara sanal dünyalar yaratılması. Gençler bu durumdan memnun, zaten yeni nesil, elektronik bir dünyaya gözlerini açtı. Oysa biz orta kuşağın dünyasına bilgisayar 30'lu yaşlarda girmeye başladı. Bu sürece de uyum sağlamak bizlere düştü. Teknolojinin iyi tarafları tabii ki hayatımızı kolaylaştırdı. Tüm işlemler oradan yapılıyor, kurumların hepsi bilgisayara geçti, okullarda eğitim kara tahta, beyaz tahta derken akıllı tahtaya döndü. Dünya değişiyor, sınırlar değişiyor.

Bunlar olması gerekenler. Zaten direnirseniz özellikle büyük şehirlerde yaşayanlar için hayat çok zorlaşır. Anlatılmak istenen işin duygusal boyutu. Yıllarca inandığınız değerlerin geçerliliğini kaybetmesi sizi zorluyor. Geçmişe karşı duygusal olarak bağlı olmanız ama yeniye de uyum sağlamanızın gerekliliği. Çocuğumuzla kurduğumuz ilişkilerde de bunları yaşıyoruz. Aynı dönem kendi anne-babamızla yaşadıklarımızla şimdi çocuklarımızla yaşadıklarımız farklı. Eskiye oranla aileler çocuklarına karşı daha anlayışlı, onları anlamaya, sorunlarını çözmeye yönelik tutumlar geliştirdiler. Eğitim ve toplumun bilinçlenmesi sonunda anne- baba- çocuk iletişimi değişti. Çalışan anne- baba çoğalınca sıkıntıları çözmek için psikologlar, danışmanlar devreye girdi. Yine orta kuşak için farklı bir yöntem bizler hala eskisi gibi arkadaşlarımızla dertleşerek sorunlarımızı çözmeye meyilliyiz.

Aile içi eğitimde sırlar, yaşananlar aile içinde kalmasına özen gösterilirken, anlat paylaş yaklaşımı var. Zaten günümüzdeki pek çok insan sosyal paylaşım sitelerinden tanısın tanımasın birçok insanla hayatını paylaşıyor.

Bizden önceki ve bizden sonraki nesil bu yaş grubunun yaşadıkları kadar değişim yaşamadı. Bir de hem bizden öncekilerle hem de bizden sonrakilerle iletişimimiz farklı. Üç farklı ilişkimiz oluyor. Kendi anne baba jenerasyonu, gençler, yaşlılarımız. Tabii ki en mutlu olduğumuz iletişim kendi yaş grubumuz.

En çok etkilendiğim kısım, inandığım, bana iyi gelen değerlerin yok olması. Yazdıklarımdan çağa, yeniliklere direnen dogma bir insan olduğum anlaşılsın. Bizim nesil hayatın değişimini yaşayan canlı bir kuşak...

Nuray TETİK
Beden Eğitimi Öğretmeni

engel atlama

Spor iç disiplin, yarışmacı ruh, dostluk ve güven aşılır. Sağlığın, gelişimin, fiziksel gücün, dayanıklılığın, sosyal aktivitenin ve psikolojik iyi olma halinin spor ile arttığı ve sağlandığı bir gerçektir. Spor sağlıklı ve mutlu bir yaşam için gerekli olan bir uğraştır.

Spor engelli insanlar için çok daha farklı bir önem taşır. Çünkü spor, yaşamlarında fiziksel engelleri yanında sosyal ve çevresel engelle karşılaşan ve engellerin yarattığı stresle mücadele eden bireylere yeni yaşama heyecanı katabilmektedir.

Sporun sağlık için önemli katkılarının yanı sıra birey spor sayesinde yalnızlığını diğer insanlarla paylaşmakta, arkadaşlık kurabilmekte, yeteneklerini tanıyarak gelişme olanağı yakalayabilmekte, kendisine bedenine ve diğer insanlara karşı olumlu duygular geliştirebilmektedir. Bunlar da bireye anlamlı ve doyumsuz bir yaşamı yakalama ve sürdürme şansı vermektedir.

Engelli bireylerin yapabilecekleri her şeyi olabildiğince bağımsız, kendi başlarına yapabilmeyi sağlayıcı önlemler almak, eğitim vermek, fiziksel ve psikolojik rehabilite ederek onları hayata kazandırma düşüncesi bu konuda önemli adımlar atılmasına olanak sağlamıştır.

Bazı özel spor aktiviteleri normal sporları yapamayacak engelli bireyler için geliştirilmiştir. Birçok engel dalında sportif aktivite ve yarışmalar düzenlemekte olan federasyonlar bu amaçla önemli çalışmalara katkıda bulunmaktadırlar. Bireylerin engel durumuna göre yarışmalar geliştirilmiştir. Sporcuların aktivite yaptıkları alan ve malzemeler özür grubuna göre ayarlanmıştır.

Gözleri görmeyen atletlere sese duyarlı ve eşli atletizm yarışmalarının yapılması, sağır ve dilsizler için göze hitap edici belirleyicilerin olması, ayakları olmayan sporcuların desteklerle koşmaları, yüzme havuzlarının duruma göre yüksekliğinin ayarlanması engelli sporcuların işlerini kolaylaştırmaktadır. Bir kaza sonucu parmaklarını kaybeden sporcu dişlerinin kullanarak ok atıyor ve olimpiyatlara hazırlanıyor. Yine bir kaza sonucu bir ayağını kaybeden, engelli olduğu için spor yapamayacağını düşünerek üzülen sporcu protez bacağı takıldıktan 15 gün sonra düzenlenen bir yarışmaya katılarak şampiyon olduktan sonra şu sözleri ifade etmiştir:

“Engelli olmayan insanların arasında acı çekerek yarıştığım yarışmada birinci olunca yeniden doğduğumu hissettim. Çünkü kendimi yarışmada görmek istedim ve yeniden başarabileceğimi fark ettim. Spor benim hayatım, sporla ilgilenmiyorum olsaydım bu kadar çabuk adapte olamazdım. Başarabileceğimi görünce kendime olan güvenim arttı. Bu işin sırrı hayata küsmemekte, aktif olarak yaşamda kalmakta...”

Bugün olimpiyatlar dahil bir çok önemli sportif aktivitede engelli birerleri görmemiz mümkün. Bu konuda engellilere destek veren federasyonlar çok verimli çalışmalar yaparak engelli sporcuları desteklemektedir.

Başkalarına bağımlı yaşamamak, sosyal hayatın içinde yer almak, kendine güven duymak, sevmek, başarmak, gururlanmak ve mutlu olmak engelleri atlamak.

Engelle yaşamak hayata küsmek olmamalıdır. Spor yaparak hayattaki engelleri kaldırmamız mümkündür.

mezunlarımıza

2012-2013 Eğitim ve Öğretim yılı sonunda ikinci mezunlarını verecek olan okulumuzda görkemli bir tören düzenlendi. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı kutlamalarının ardından gerçekleştirilen törene Sayın Ayhan Sümer Beyefendi ve eşleri Sayın Serpil Sümer Hanımefendi, İl Milli Eğitim Müdür Yardımcıları Zeki Eryücel ve Bayram Güleç, İlçe Milli Eğitim Şube Müdürü Şerafettin Delialioğlu, Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık ve Eşleri Prof. Dr. Feride Tanık, Ankara Üniversitesi eski rektörü Prof. Dr. Cemal Taluğ ve çok sayıda okul müdürleri ile veliler katıldı.

Başarılı öğrencilerimize geçtiğimiz yıl olduğu gibi ödülleri verildi. Akşam saatlerine kadar süren tören, temsili diploma dağıtımı, flâma teslimi, mezunlar kütüğüne plâket çıkımı, resim sergisinin gezilmesi, okul orkestrasının konseri ve kapanış kokteyli ile son buldu.

mezunlarımıza

Gelecekte sizleri görmek istediğim yer sadece yüksek mevkî ve makam değildir. Çevresinde sevilen, sayılan, mesleğini en iyi şekilde icra eden, cumhuriyete yakışan, aydınlık bireyler olarak karşıma çıkmanız beni daha mutlu edecektir. Yaşamın sizlere güzellikler sunmasını dilerim.

Mehmet ÖZEN Coğrafya Öğretmeni

Güler yüzünüzün hiç solmaması dileğiyle hepinize başarılar ve mutluluklar dilerim...

Şenay BİNGÖL ŞENBAY Edebiyat Öğretmeni

İki yıl, hani derler ya su gibi akıp geçti. Sizlerle olmak benim için çok mutluluk verici ve keyifliydi. Her birinizi çok özleyeceğim... Geleceğe dair tüm hayallerinizin gerçeğe dönüşmesi dileğimdir. Aydınlık bir gelecekte akli ve vicdanî hür gençler olarak, yolunuza çıkacak tüm güçlükleri aşmanızı ama aşarken de kimseyi incitmeden, kırmadan asla bencil olmamanızı istiyorum. Beni unutmayacağınızı biliyorum. Çünkü ben sizleri asla unutmayacağım. Yolunuz açık olsun canım yavrularım.

Halide ONAT Müzik Öğretmeni

Geleceğinizin temellerini atacağınız sınavınızda ve hayatınızda çıkacak engelleri aşmanızda, kalbinizin sesini dinleyerek sağlam ve mutlu ilerlemeniz dileğiyle. Sevgiler.

Semra ÇAM Kimya Öğretmeni

Hayatın getireceklerinin hep gönlünüzce olması dileğiyle.

Taylan KAYA Müdür Yardımcısı

Yeni bir döneme başlarken hissettiğiniz enerji ve güzel duyguların ömür boyu sürmesi dileğiyle.

Gamze ÖNCÜ Rehber Öğretmen

Acısıyla tatlısıyla dört eğitim öğretim yılını geride bıraktık. Yeni bir öğrenim sürecine başlayacaksınız. Öğrenme sadece okul hayatıyla sınırlı değildir. Hayat boyu süren bir süreçtir. Bu süreçte her zaman öğrenme azmî içinde olmanız başarının anahtarı olacaktır. Bu anahtarı hiç kaybetmemeniz dileğiyle... Her şey gönlünüzce olsun.

Fatma GÜNGÖR Fizik Öğretmeni

Hayatınızın bu güzel yıllarında sizleri tanıdığım için çok mutluyum. İlerideki hayatınızda bizleri gururlandıracağınızdan eminim. Hayat boyu mutlu olmanız dileğiyle.

Alpay AYDIN Beden Eğitimi Öğretmeni

Sizleri çok kısa sürede tanımış olsam da güzel günler geçirdiğimize inanıyorum. Umuyorum hayatınızın bir bölümünde yurt dışına çıkarsınız, dilinizi geliştirirsiniz. Hayat boyu başarılı ve mutlu olmanız dileğiyle.

Döndü ÖZTÜRK Almanca Öğretmeni

okulumuzdan

19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı okulumuzda coşkulu bir tören ve etkinliklerle kutlandı. Törene Çankaya Kaymakamı Mehmet Ali Yıldırım, Ayhan Sümer Beyefendi ve Eşleri Serpil Sümer Hanımefendi, Çankaya İlçe Milli Eğitim Müdür Vekili Bahattin Büyüker, İlçe Milli Eğitim Şube Müdürleri Züleyha Tekçe Akça ve Şerafettin Delialioğlu Çankaya Belediyesi Başkan Yardımcısı Eser Atak ve çok sayıda okul müdürleri ile diğer davetliler de katıldı.

Törende günün anlam ve önemini vurgulayan konuşma, şiir ve marşların yanı sıra pek çok sportif ve kültürel etkinlikler de yer aldı. Kutlama programı çerçevesinde düzenlenmiş olan şiir yazma ve okuma yarışmalarında, futbol, masa tenisi, basketbol ve diğer müsabakalarda dereceye giren öğrencilerimize ödül verildi.

İlçe töreni olarak gerçekleştirilen ve Okul Müdürümüz Adil Yaman'ın açılış konuşmasıyla başlayan törende okulumuz öğrencilerinin yanı sıra 27 Aralık Lions Ortaokulu Halkoyunları Ekibi, Aydınlar Derneği Zeybek Grubu da gösteride bulundular.

Okulumuz öğrencilerinin resim çalışmaları düzenlenen bir resim sergisi ile izleyicilerin beğenisine sunuldu.

okulumuzdan

Müzik öğretmenimiz Halide Zehra Onat yönetimindeki okul orkestrası ve okul korusu davetilere geniş bir repertuar sundu.

Beden Eğitimi öğretmenimiz Nuray Tetik' in öğrencilerimizle birlikte hazırladığı ve müzik eşliğinde sunduğu jimnastik gösterisi izleyicilerden büyük alkış aldı.

Edebiyat Öğretmenimiz Fatma Çelik'in hazırladığı ve öğrencilerimizin sunduğu Atatürk Orotoryosu törene büyük heyecan kattı.

Matematik Öğretmenimiz Ertuğrul Güler tarafından düzenlenen eğlenceli yarışmalar kutlama etkinliklerine renk kattı.

okulumuzdan

ÇİÇEK EKİMİ

Doğa bilincini geliştirmek ve sorumluluk duygusunu artırmak amacıyla Sağlık Temizlik ve Yeşilay Kulübü öğrencileri tarafından okul bahçesi çiçeklendirilmiştir.

İSTANBUL GEZİSİ

Okulumuz, Üniversite Tanıtım Gezileri programı kapsamında 10-11-12 Mayıs 2013 tarihinde Sabancı Üniversitesi'ne bir gezi düzenledi. Öğrencilerimizin yeni bir üniversiteyi ve imkânlarını tanımaları açısından faydalı bir gezi oldu. Bu gezi sırasında öğrencilerimiz Sultan Ahmet Meydanı, Topkapı, Yerebatan Sarnıcı, Sultan Ahmet Camii ve Ayasofya' yı da gezme fırsatı buldu. Minyatür Türk ile pek çok eser hakkında da bilgi sahibi oldular.

DEPREM SİMÜLASYON MERKEZİ GEZİSİ

24.12.2012 tarihinde Okul Rehber Öğretmenimiz Gamze Öncü, Felsefe Öğretmenimiz Funda Mutlu ve Biyoloji Öğretmeni Meral Hız eşliğinde okulumuzun onuncu sınıf öğrencileri ile Ankara İl Afet Müdürlüğüne bağlı Deprem Simülasyon Merkezine bir gezi düzenlendi.

Merkezde depremde bizzat kurtarma görevi olan kişiler bilgi verdi. En son Van depreminde yaşanan olaylardan yola çıkılarak, deprem öncesi, deprem anında ve deprem sonrası yapılacaklar uygulamalı olarak anlatıldı. Her öğrenciye "Afet Acil Durum Aile Planı" adında bir kaynak verildi. Depremle ilgili hayat kurtaran bilgiler öğrenildi.

BODY WORLD

Ekim ayında 11. Sınıf öğrencileri ile birlikte Kent Park AVM 'de sergilenen "BODY WORLD" sergisine gidildi. Böylece, öğrencilerin biyolojiye olan ilgilerinin artırılması sağlandı. İnsan vücudu, organları hakkında bilgi sahibi olmaları sağlandı.

SPOR TURNUVALARI

Öğrencilerimiz bu yıl okul içi ve okullar arası turnuvalara Masa tenisi, Basketbol ve futbol dallarında katıldı.

7-19 AİLE EĞİTİMİ

Ailelere yönelik olarak düzenlenen, çocuklarına ulaşma ve anlama konusunda destek bilgilerin verildiği "7-19 Aile Eğitimi" 9 Kasım – 28 Aralık tarihleri arasında tamamlandı.

okulumuzdan

FELSEFE OLİMPİYATLARI

11A sınıfı öğrencimiz Deniz SAYGI, Felsefe öğretmenimiz Funda MUTLU rehberliğinde 03.03.2013 tarihinde “On yedinci Türkiye Felsefe Olimpiyatlarına” katıldı. Katılımlarından dolayı Türkiye Felsefe Kurumu tarafından kendilerine teşekkür belgesi verildi.

ODTÜ GEZİSİ

14 Mart 2013 tarihinde tanıtım günleri kapsamında 11. sınıf öğrencilerimiz ile ODTÜ ziyaret edildi. Öğrencilerimiz tanıtım seminerlerine katıldı ve üniversite kampüsünü gezdi.

ERGENLİK DÖNEMİNDE BESLENME SEMİNERİ

Öğrencilerimize yönelik olarak uzman diyetisyenler tarafından “Ergenlik Döneminde Yeterli ve Dengeli Beslenme” konulu bir seminer düzenlendi.

PİL TOPLAMA KAMPANYASI

Atık pillerin çöp olmadığı, doğaya zarar verdiği, geri dönüştürülebildiği konusunda öğrenciler bilgilendirildi. Bilim, Fen ve Teknoloji Kulübü atık pil toplama kampanyası başlatıldı. Türkiye Atık PİL (TAP) Derneğinden temin edilen PİL Dönüşüm kutuları okulun çeşitli yerlerine konuldu. PİL ve toplama kampanyası halen devam ediyor.

ERGENLİK DÖNEMİNDE BESLENME SEMİNERİ

Toplum Sağlığı Merkezi aracılığıyla Diyetisyen sayın Filiz Aşan tarafından öğrencilerimize yönelik olarak “Ergenlik döneminde yeterli ve dengeli beslenmenin önemi” konulu bir seminer gerçekleştirildi.

DERİ FABRİKALARI KİMYA PROJESİ

Okulumuz öğrencilerinden M. Beyza ÖZTÜRK ve Buse SAVAŞ Kimya öğretmenimiz Mehmet SAYDAM danışmanlığında katıldıkları 44. TÜBİTAK lise öğrencileri proje yarışmalarında “Bu Deri Fabrikalarına Kim Dur Diyecek” adlı projeyle finalist olarak okulumuzu temsil ettiler.

ŞİİR YARIŞMALARI

İl Milli Eğitim Müdürlüğünün düzenlemiş olduğu şiir olimpiyatları kapsamında, okulumuz öğrencileri arasında şiir okuma ve şiir yazma yarışmaları yapılmıştır. Şiir okuma yarışmasında Deniz Saygı, şiir yazma yarışmasında ise Bayraktar Karagöz isimli öğrencilerimiz birinci olmuşlardır.

VODAFONE MÜZİK YARIŞMASI

Özlem İLKAY, Ege SOYER, Kutay ER, Engincan KÖSE’ den oluşan okul orkestramız, Vodafon Freezone müzik yarışmasında okulumuzu başarıyla temsil ettiler.

SİBER SUÇLAR SEMİNERİ

15.03.2013 tarihinde Emniyet Genel Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele daire başkanlığı tarafından okulumuz öğrencilerine “Güvenli internet kullanımı ve Siber Suçlar” konulu seminer verildi.

AKILLI TAHTA

Okulumuz dersliklerine akıllı tahtaların kurulumu ve fiber internet bağlantısı yapıldı. Sistem odası kurulum çalışmaları sürmekte olup, 2013-2014 Eğitim ve öğretim yılı başında kullanıma hazır olması planlanmaktadır.

GÜVENLİK SEMİNERİ

11. sınıf öğrencilerimiz, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından Necla Kızılbaş Anadolu Lisesinde düzenlenen Güvenlik konulu seminere katıldı.

2. DOESEF ULUSLARARASI PROJE YARIŞMASI

11. sınıf öğrencilerimizden A. Batuhan TÜRKAY ve Aykut EFE 10-12 Nisan 2013 tarihleri arasında İzmir’de düzenlenen 2. Doesef Uluslararası Proje Yarışması’nda Kimya öğretmenimiz Mehmet SAYDAM danışmanlığında “Çevremiz Bizlere Emanettir. Öyleyse Bu Emaneti İyi Koruyalım” adlı proje ile finalist olarak okulumuzu temsil etmişlerdir. 19 Mayıs Atatürk’ü anma ve Gençlik ve Spor Bayramı’nda ise okulumuz sergi salonunda yılsonu proje sergisi düzenlenmiştir.

ÜNİVERSİTE TANITIMI

3 Nisan 2013 tarihinde Hacettepe Üniversitesi tarafından on ikinci sınıf öğrencilerimize tanıtım ve bilgilendirme amaçlı bir sunum gerçekleştirildi.

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ GEZİSİ

25.12.2012 tarihinde son sınıf öğrencileri ve Okul Rehber Öğretmeni Gamze Öncü tarafından Çankaya Üniversitesi Gezisi gerçekleştirildi. Üniversitede tercihlerle ilgili bilgiler verildi. Ayrıca “Sınavdan Korkmuyorum; Sınav Kaygısı ve Sınava Yönelik Motivasyon” konulu bir sunum yapıldı.

Hanteks İthalât İmalât Toptan

Şair Nigar Sokak Ayhan Han No: 35/1 Osmanbey - İstanbul Tel : (0212) 232 02 66 - 232 80 53 Faks : 0212 231 26 76

Tuna Caddesi No: 22/1-2 Yenışehir - ANKARA Tel : 0312 431 21 31 - 435 09 84 Faks : 431 05 43